

Přeprava cenností v souvislosti s profesní obranou

Transport of valuables in connection
with professional defence

Petr Čamra

Bakalářská práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta aplikované informatiky

akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Petr ČAMRA
Osobní číslo: A09212
Studijní program: B 3902 Inženýrská informatika
Studijní obor: Bezpečnostní technologie, systémy a management
Téma práce: Přeprava cenností v souvislosti s profesní obranou

Zásady pro vypracování:

1. Seznamte s problematikou profesní obrany při různých druzích přepravy cenností v podmínkách ČR (společenské, profesní a právní prostředí).
2. Vyhodnoťte standardní i nové funkce pracovníků průmyslu komerční bezpečnosti, zajišťující přepravu cenností, z hlediska způsobu přepravy a vybavení.
3. Analyzujte základní situace profesní obrany v souvislosti s přepravou cenností (místo, způsob, čas, vybavení, počet osob).
4. Zpracujte návrh a zdůvodněte jej z hlediska základních znalostí problematiky profesní obrany a přepravy cenností (rozsah znalostí).
5. Navrhněte základní metodiku řešení dvou specifikovaných situací profesní obrany v souvislosti s přepravou cenností.
6. V návrhu se soustředte hlavně na techniku profesní obrany, včetně komunikace a taktiky činnosti, při respektování společenského aspektu.
7. V práci využijte dostatek obrazového materiálu a poznatků vlastního šetření.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. FIRST, R. – BLAHUT, A. Sebeobranné modelové situace. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie, 1998. 78 s. Skripta 1057558.
2. HRAZDÍRA, I. a kol. Použití zbraní a zákon. Vyd. 1. Praha: Eurounion, s.r.o. 2000. 412 s. ISBN 80 - 85858 - 83 - 5.
3. LEBEDA, A. A. Sebeobrana. Sebeobranné umění pro každého. Vyd. 3. Praha: Olympia, 1984. 377 s. 27 - 033 - 84.
4. MALÁNÍK, Z. Přednášky z předmětu. Speciální tělesná příprava. 2000 - 2009.
5. PROTIVINSKÝ, M. - NÁCHODSKÝ, Z. Organizace a taktika přepravy peněz a cenností. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Armex Praha, 1999. 168 s. ISBN 80 - 86244 - 00 - 8.
6. THOMPSON, L. Manuál Bodyguarda. Profesionální techniky ochrany osob. Vyd. 1. Frýdek - Místek: Alpress, 2005. 358 s. ISBN 80 - 7362 - 078 - 2.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Zdeněk Maláník

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

24. února 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

25. května 2012

Ve Zlíně dne 24. února 2012

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

L.S.

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Bakalářská práce seznamuje pracovníky v průmyslu komerční bezpečnosti a veřejnost s přepravou cenností a její souvislostí s profesní obranou. Teoretická část je zaměřena na vysvětlení základních pojmů a blíže seznamuje s použitým vybavením a obrannými prostředky. Druhá část práce je věnována ukázce modelových situací a popisu činností, které jsou podstatné k jejich úspěšnému zakončení. Jako hlavní bod praktické části je sestaven metodický návod s popisem provedení obranných technik. V závěru práce je na základě analýzy dotazníkového průzkumu nastíněna současná situace mezi veřejností a bezpečnostními agenturami.

Klíčová slova: Přeprava cenin, profesní obrana, obranné prostředky

ABSTRACT

Bachelor thesis familiarize the workers in the commercial security industry and the public transport of valuables and its relation to professional defense. The theoretical part is focused on explaining the basic concepts and closely familiarizes with the equipment and defense resources. The second part is devoted to demonstrate the model situations and description of activities which are essential to their successful outcome. The main point of the practical part is the methodical instructions with describe of the performance of defense techniques. In the conclusion, there is outlined the current situation between the public and security agencies, based on questionnaire survey's analysis.

KEY WORDS: transport of valuables, professional defense, defense resources

Poděkování:

Rád bych zde poděkoval vedoucímu bakalářské práce panu Ing. Zdeňkovi Malánikovi za odborné vedení, rady, připomínky, čas a praktické zkušenosti, které mi poskytl během vzniku této práce. Dále bych rád poděkoval svým rodičům a přátelům za morální i finanční podporu při studiu. Můj vděk patří také všem respondentům, kteří mi poskytli potřebné informace.

Motto:

Musíš se mnoho učit, abys poznal, že málo víš.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE A PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ	12
1.1 OBECNÉ POJMY	12
1.1.1 Vysvětlení pojmu přepravní skupina.....	12
1.1.2 Vysvětlení pojmu ceniny.....	12
1.1.3 Vysvětlení pojmu obranné prostředky.....	13
1.1.4 Profesionální obrana vs. sebeobrana	13
1.2 PRÁVNÍ USTANOVENÍ POUŽITÍ OBRANÝCH PROSTŘEDKŮ.....	13
1.2.1 Nutná obrana (§ 29 trest. zákoníku)	13
1.2.2 Krajiná nouze (§ 28 trest. zákoníku).....	14
1.2.3 Přípustné riziko (§ 31 trest. zákoníku)	15
1.2.4 Zadržení osoby podezřelá (§ 76 trestního řádu odst. 2)	15
1.2.5 Neposkytnutí pomoci (§ 150 trest. zákoníku odst. 1,2)	15
1.3 POUŽITÍ PALNÝCH ZBRANÍ Z PRÁVNÍHO POHLEDU	16
2 PROBLEMATIKA PROFESNÍ OBRANY V RŮZNÉM PROSTŘEDÍ	17
2.1 PROFESNÍ PROSTŘEDÍ.....	17
2.2 SPOLEČENSKÉ PROSTŘEDÍ.....	17
2.3 PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ.....	18
3 PŘEPRAVA CENNOSTÍ ZA POUŽITÍ KURÝRNÍ SLUŽBY	19
3.1 CHARAKTERISTIKA OSOBY KURÝRA	19
3.2 DRUHY PŘEPRAVOVANÝCH PŘEDMĚTŮ	20
4 VYBAVENÍ BEZPEČNOSTNÍ AGENTURY	22
4.1 PROSTŘEDKY PRO PŘEPRAVU CENIN A PENĚZ	22
4.1.1 Vozidla pro přepravu cenin a pracovníků bezpečnostní agentury.....	22
4.1.2 Vybavení pancéřovaných vozidel.....	24
4.1.3 Bezpečnostní zavazadla pro přepravu cenin	26
4.2 OBRANNÉ PROSTŘEDKY	27
4.2.1 Teleskopické obušky	28
4.2.2 Obranné spreje.....	33
4.2.3 Nože	35
4.2.4 Paralyzéry.....	36
4.2.5 Palné zbraně	38
5 ZÁKLADNÍ SITUACE PROFESNÍ OBRANY PRO PŘEPRAVU CENNOSTÍ	39
5.1 PLÁNOVÁNÍ PŘEPRAVY.....	39
5.2 DRUHY PŘEPRAVY PENĚZ, CENNOSTÍ A OSOB	40
5.2.1 Pěší přeprava	41
5.2.2 Přeprava na kole	41

5.2.3	Přeprava na motocyklu	42
5.2.4	Přeprava veřejnými dopravními prostředky	42
5.2.5	Automobilová přeprava	42
5.2.6	Letecká přeprava	43
5.3	PŘEPRAVA MĚSTEM A MIMO NĚJ	43
5.4	TAKTIKA PŘEPRAVY VÍCE VOZIDLY	44
II	PRAKTICKÁ ČÁST	45
6	TECHNIKA OBRANY ZAMĚŘENÁ NA PŘEPRAVU CENNOSTÍ.....	46
6.1	VHODNÝ POSTOJ.....	46
6.2	TECHNIKA TZV. NAVOLNĚNÍ	48
6.3	TECHNIKY POUŽÍVANÉ PŘI VYPROŠTĚNÍ Z DRŽENÍ	48
6.4	TECHNIKA PROTI ÚDERU A KOPU	50
6.5	POUŽITÍ OBRANÝCH PROSTŘEDKŮ	54
6.5.1	Teleskopický obušek	54
6.5.2	Obranné spreje.....	56
6.6	TECHNIKY PROTI ÚTOKU NOŽEM A PALNOU ZBRANÍ.....	57
6.7	ZAKLEKNUTÍ A ODVEDENÍ	59
6.7.1	Odvedení	61
7	NÁVRH ŘEŠENÍ PROFESNÍ OBRANY V SOUVISLOSTI S PŘEPRAVOU CENNOSTÍ.....	62
7.1	LOUPEŽNÉ PŘEPADENÍ PENĚŽNÍHO TRANSPORTU	62
7.1.1	Průběh loupežného přepadení	62
7.1.2	Hodnocení situace	63
7.1.3	Jak měl převoz proběhnout?.....	64
7.2	VYUŽITÍ CHODNÍKOVÉHO RIZIKA PŘI PŘEPADENÍ.....	65
7.2.1	Průběh loupežného přepadení	65
7.2.2	Hodnocení situace	65
7.3	NÁVRH VYBAVENÍ PRO PRACOVNÍKA PROVÁDĚJÍCÍHO PŘEPRAVU	66
7.4	VLASTNÍ ŠETŘENÍ	70
7.4.1	Dotazník pro veřejnost	70
7.4.1.1	Analýza získaných výsledků	71
7.4.2	Dotazník na soukromé bezpečnostní agentury.....	78
	ZÁVĚR	80
	ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ.....	81
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	82
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	84
	SEZNAM OBRÁZKŮ	85

ÚVOD

S rostoucí životní úrovní roste i potřeba chránit svůj majetek. Za tímto účelem jsou již mnoho let zakládány bezpečnostní agentury, které zajišťují ochranu majetku a osobní ochranu neboli bodyguarding. Jednou z poskytovaných služeb, těchto agentur, mohou být i převozy peněz a cenin, které jsou v průmyslu komerční bezpečnosti stále více žádané. S přihlédnutím na současný stav, který se mi jeví jako uspokojivý a s kvalitní vyhlídkou do budoucna jsem se začal o dané téma více zajímat. V souvislosti s vysokou poptávkou a s rychlým rozvojem v oblasti chráněné přepravy jsem svojí bakalářskou práci zaměřil na přepravu cenností v rámci profesní obrany. Dalším důvodem je i skutečnost, že v oboru bezpečnosti a ochrany zdraví a majetku patří přeprava peněz a cenin mezi novější služby, které jsou v průmyslu komerční bezpečnosti dostupné.

S příchodem nových technologií v oblasti komunikace a přístupu k informacím roste úroveň poskytovaných služeb bezpečnostních agentur, ale také profesionalita, schopnosti a dovednosti potencionálních pachatelů. Tento aspekt společně s rozšiřujícím se sortimentem přepravovaných nebo přenášených komodit dělá z přepravy peněz a cenin rizikovou oblast pro zákazníka, který v tomto oboru nemá žádné nebo minimální zkušenosti. Proto stále více firem a jednotlivců spoléhá na profesionální bezpečnostní agentury, které mají patřičné vybavení a kvalifikované zaměstnance. Tito zaměstnanci musí být speciálně vycvičeni a pravidelně prověřováni, aby nedocházelo ke zbytečným ztrátám a škodám na přepravovaném majetku nebo újmě na zdraví zaměstnanců bezpečnostní agentury nebo doprovázené osoby.

V bakalářské práci Vás obeznámím s vhodnými obrannými technikami při napadení útočником beze zbraně a následně i s technikami, které je možno použít při útoku s různými druhy chladných a palných zbraní. Seznámím Vás s vlastnostmi a charakterovými rysy, které jsou přínosem pro pracovníka v průmyslu komerční bezpečnosti a zaměřím se na možnosti přepravy z hlediska osob, vozidel a zavazadel. V práci jsou tyto vozidla rozdělena dle konstrukce na pancéřové a polopancéřové a podle funkčního použití jako transportní a doprovodné vozidla. V části, zabývající se zavazadly jsou vypsány jejich druhy a typy včetně jejich zabezpečení proti odcizení a neoprávněnému otevření. Závěr práce obsahuje návrh řešení obranné situace s přihlédnutím na právní předpisy.

Pro lepší přehlednost a srozumitelnost práce obsahuje obrazový materiál a je rozdělena do dvou částí. První část je zaměřena na teorii a základní legislativu potřebnou k vykonávání činností pracovníka v průmyslu komerční bezpečnosti. Dále se zabývá vysvětlením pojmů, problémů a úskalí spojených s přepravou peněz, cenností a dalších komodit. Druhá část práce je zaměřena a zpracována tak, aby mohla být použita jako příručka pro získání minimálního rozsahu znalostí a dovedností pro pracovníky v průmyslu komerční bezpečnosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE A PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ

Přeprava peněz je obor, který je i na našem území vykonáván již mnoho let. Po tuto dobu si vytvářel své specifikace a vlastní obecné i individuální pojmy. Pro lepší přehlednost a srozumitelnost je potřeba seznámit čtenáře nejen s těmito základními pojmy, ale i se současným právním prostředím. Musíme si uvědomit, že bezpečnostní agentury a jejich zaměstnanci pracují v soukromém sektoru a při plnění svých pracovních povinností musí dodržovat stejné zákony jako my ostatní. Absence právních ustanovení, které by upravovaly práci pracovníků v PKB, je řešena spoluprací mezi bezpečnostními agenturami a policií. Ne vždy je však tato spolupráce možná a proto si pracovníci bezpečnostních agentur musí vystačit se současným právním prostředím.

1.1 Obecné pojmy

Společně se vznikem nových společností zabývajících se bezpečností rostla i potřeba stanovit si vlastní pojmy, které tuto činnost charakterizují. V následující kapitole jsou vybrány základní pojmy, převážně z oboru přepravy peněz a cenin.

1.1.1 Vysvětlení pojmu přepravní skupina

Přepravní skupina je často označována, jako osoba nebo osoby, pověřené doručení důležité zprávy nebo zásilky. V oboru přepravy peněz a cenin je bezpečnostní agentura povinna poskytnout přepravované zásilce nebo doprovázené osobě maximální bezpečí a snažit se tento stav udržet až do místa předání. Přepravní skupina tedy provede nakládku na určeném místě a v určenou dobu a její služba spočívá v přepravě nákladu co nejbezpečnější cestou bez zbytečných zastávek

1.1.2 Vysvětlení pojmu ceniny

Za ceniny jsou v oboru přepravy považovány veškeré komodity, které mají určitou finanční hodnotu. Mezi ceniny můžeme zařadit např.: poštovní známky, kolky, dálniční nálepky (kupony), stravenky, telefonní a ostatní karty.

1.1.3 Vysvětlení pojmu obranné prostředky

Jedná se o prostředky, které jsou použity k odvrácení nebezpečí nebo útoku. S jejich využitím dochází k usnadnění aktivní obrany a mohou odstranit nepoměr sil mezi útočníkem a obráncem.

1.1.4 Profesionální obrana vs. sebeobrana

Profesionální obrana je využívána při plnění pracovních povinností nejen u policie, ale je stále více využívána i u komerčních bezpečnostních firem. Její hlavní náplní je ochrana zájmů cizí osoby, přičemž je povaha ochrany stanovena vzájemným vztahem mezi klientem (chráněná osoba) a bezpečnostní firmou, která ochranu provádí. Mezi hlavní chráněné zájmy tak můžeme zařadit např.: život, zdraví a majetek.

Sebeobrana, jak už název napovídá, spočívá v obraně sebe nebo osoby blízké, ke které máme určitý citový vztah. Chráněné zájmy mohou být stejné jako u profesionální obrany, ale na rozdíl od ní nás k obraně nenutí pracovní náplň, ale určité vyšší hodnoty.

1.2 Právní ustanovení použití obranných prostředků

Jedná se o soubor zákonů, norem a právních ustanovení, které mají za úkol vymezit hranici mezi přijatelným chováním a protiprávním jednáním. Za každé vybočení z těchto ustanovení hrozí jejímu pachateli trest, který je úměrný povaze a závažnosti daného jednání.

1.2.1 Nutná obrana (§ 29 trest. zákoníku)

Nutná obrana je nejdiskutovanější z tzv. okolností vylučujících protiprávnost. Toto ustanovení informuje občany o tom, za jakých podmínek se mohou aktivně bránit, aniž by při tom jednali protiprávně. Nutná obrana odvrací útok člověka a je zaměřena proti útočníkovi nebo útočnickům. Jinými slovy, pokud se dopustíme činu jinak trestného, nejsme trestně odpovědní za toto jednání, pokud jsme jednali v rámci nutné obrany. Aby byl dodržen status nutné obrany, musí se jednat o útok přímo hrozící nebo trvající a musí být ohrožen zájem chráněný trestním zákonem. Mezi tyto zájmy patří právo na život, ochrana zdraví, svobody cti a majetku. Za trvající útok považujeme stav, kdy nepominulo nebezpečí napadení nebo dalších škod. Nutnou obranu může použít kdokoliv. Tedy i

osoba, která není přímo napadená, ale napadení přihlíží. Činnost pracovníků PKB má být hlavně preventivní a nutná obrana následuje, až když selže prevence a to hlavně při zadržení. V takovém případě musíme zvolit správný a přiměřený postup.

Pachatele můžeme rozdělit do několika skupin, na ty co:

- Spolupracují
- Nespolupracují, ale neútočí
- Nespolupracují a útočí

Příklad: Jednáme v nutné obraně, pokud použijeme nůž na útočnicka, který nás napadá nebo ohrožuje, ale pokud svého jednání zanechá a mi ho začneme pronásledovat, porušíme tím jeden z bodů nutné obrany.

Znaky nutné obrany:

- musí se jednat o útok na zájmy chráněné trestním zákonem
- musí jít o útok skutečný, nikoli domnělý
- musí jít o útok bezprostředně hrozící nebo trvajícím
- nesmí jít o obranu zcela zjevně nepřiměřenou povaze útoku

1.2.2 Krajiná nouze (§ 28 trest. zákoníku)

Stejně jako u NO je i KN jednání, které by mohlo být označeno jako trestné, pokud by ho pachatel nespáchal v situaci, kdy odvracel nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněného trestním zákonem. O krajiná nouzi se nejedná, pokud bylo možné toto nebezpečí odvrátit jinak nebo je způsobený následek stejný nebo větší než ten který hrozil. Pracovníci PKB se s krajiná nouzami setkávají jen zřídka a to hlavně v souvislosti například s živelnou pohromou nebo automobilovou nehodou.

Příklad: Z domu je slyšet nářek a volání o pomoc a po zaklepání nikdo neotevívá. V takovém případě bude rozbití okna nebo vstupních dveří za účelem poskytnutí pomoci, bráno jako jednání v krajiná nouzi.

Znaky krajní nouze:

- musí se jednat o zájmy chráněné trestním zákonem
- nebezpečí nelze za daných podmínek odvrátit jinak, s méně závažnými následky
- následek nesmí být stejný nebo dokonce větší, než ten který hrozil
- nebezpečí musí být skutečné
- nebezpečí musí přímo (bezprostředně) hrozit

1.2.3 Přípustné riziko (§ 31 trest. zákoníku)

Další okolností vylučující protiprávnost je tzv. přípustné riziko. Toto ustanovení se týká činností, ke kterým má daná osoba potřebné předpoklady a svým jednáním, chováním a znalostmi učiní vše proto, aby nedošlo ke škodám. Přesto ale dojde ke škodě na zájmu chráněným trestním zákonem a její následek by mohl být posouzen jako trestní čin.

Příklad: Pracovníci PKB se mohou dostat do situace, kdy je potřeba použít např. techniky pro zadržení nebo odvedení. Pokud při této činnosti neúmyslně zraním zadržovanou osobu, nejsem za tuto újmu trestně odpovědný, protože jsem jednal podle zákona a škoda nebo újma vznikla při plnění pracovních povinností.

1.2.4 Zadržení osoby podezřelé (§ 76 trestního řádu odst. 2)

Podle tohoto právního předpisu může kdokoliv beztrestně omezit osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu. Omezit tuto osobu smí pouze, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zajištění důkazů nebo pokud se tato osoba snaží utéct z místa činu. Po zadržení musí být tato osoba ihned předána policejnímu orgánu.

Příklad: V autě na parkovišti leží na předním sedadle muž a snaží se vyjmout rádio z interiéru vozidla. Od vozidla nemá potřebné doklady ani klíče a snaží se odejít. Zadržení oznámíme na policii.

1.2.5 Neposkytnutí pomoci (§ 150 trest. zákoníku odst. 1,2)

S tímto ustanovením mohou mít pracovníci bezpečnostních agentur a obzvláště pracovníci přepravující ceniny trochu problém. Podle § 150 trest. zákoníku bude potrestán odnětím svobody až na dva roky každý, kdo neposkytne potřebnou pomoc osobě, která jeví známky vážné poruchy, onemocnění nebo je v nebezpečí smrti. Do rozporu s tímto

ustanovením se mohou dostat pracovníci přepravní skupiny, pokud při přepravě dojedou na místo autonehody. Bezpečnostní směrnice firmy zakazují opustit přepravní vozidlo a to hlavně z důvodu možné fingované autonehody, která má za úkol vylákat pracovníky provádějící přepravu z bezpečí přepravního vozidla.

1.3 Použití palných zbraní z právního pohledu

Palná zbraň je nejúčinnější prostředek obrany. V mnoha případech má již její odhalení před útočником za následek konec jakékoliv další akce ze strany útočnika. Když to nestačí, může následovat varovný výstřel, který by měl útočnika odradit. Jako nejúčinnější prostředek obrany je palná zbraň považována hlavně díky její nebezpečnosti. Při neopatrném zacházení může dojít k závažné újmě na zdraví a na životě. Proto je možnost vlastnit a nosit zbraň spíše privilegium, než samozřejmost. Tuto výsadu mají pouze lidé, kteří mají vystaven platný zbrojní průkaz příslušné skupiny a mají u sebe průkaz registrace zbraně.

Skupiny zbrojních průkazů:

- Skupina A - pro sběratelské účely
- Skupina B - pro sportovní účely
- Skupina C - pro lovecké účely
- Skupina D - pro výkon zaměstnání nebo povolání
- Skupina E - pro ochranu života, zdraví nebo majetku
- Skupina F - k provádění pyrotechnického průzkumu.

2 PROBLEMATIKA PROFESNÍ OBRANY V RŮZNÉM PROSTŘEDÍ

Profesní obrana je obor, který má své počátky ve vzdálené minulosti, avšak jeho současné pojetí je vztahováno hlavně na průmysl komerční bezpečnosti, jehož historie je poměrně krátká. Mezi zájmy chráněné profesní obranou patří hlavně život, zdraví a majetek. Nesmíme zapomínat, že profesní obrana a sebeobrana jsou rozdílné aktivity a mnoho lidí je mylně spojuje. Pracovníci bezpečnostních firem by však měli mít jasno o rozdílnosti těchto pojmů a vždy postupovat v rámci možností profesní obrany. Tito pracovníci, i když pracují v soukromém sektoru, tak jsou doplněním mezi státními organizacemi a z pohledu veřejnosti je na ně tak často nahlíženo. Bohužel špatná informovanost a neúplná legislativa má za následek zkreslení skutečné situace, která je v průmyslu komerční bezpečnosti.

2.1 Profesní prostředí

V problematice profesní obrany je profesní prostředí prvním a nejdůležitějším aspektem, který do obrany vstupuje a vzhledem k době trvání jej můžeme považovat za nejkratší. Zvládnutí obrany na profesní úrovni není složitou záležitostí, ale o to víc je případný neúspěch nebo selhání kritizováno ze strany společenské ale i právní. Tuto náročnost dané situace si dobře uvědomují i pracovníci v průmyslu komerční bezpečnosti a proto je v jejich zájmu aby byl případný zákrok ze strany profesního prostředí co nejjednodušší a s co nejmenšími problémy.

2.2 Společenské prostředí

Dalším aspektem, který zasahuje do profesní obrany je vliv společenského prostředí. Jeho nástup můžeme pozorovat již v průběhu a jeho vliv je nezanedbatelný i po ukončení profesní obrany. Vliv profesní obrany může mít jak pozitivní, tak i negativní vliv. Bohužel názor širší nezasvěcené veřejnosti je často formován médii, které z různých důvodů informují nepřesně nebo neúplně. Společenské prostředí můžeme označit jako spojovací aspekt mezi profesním a právním prostředím, protože právě svědci a důkazní materiál je velmi důležitý v závěrečném rozhodování.

2.3 Právní prostředí

Z pohledu právního prostředí je profesní obrana řešena vždy až jako poslední. V mnoha případech se setkáváme i s velkým časovým odstupem, který může být i několik měsíců a na konečný výsledek můžeme čekat i několik let. Bohužel současná právní situace ani neumožňuje tento proces nějakým způsobem urychlit. Důležitým aspektem pro rychlé a spravedlivé ukončení právního procesu je potřeba včasné a důkladné přípravy, která spočívá hlavně ve shromažďování důkazů a svědků z obou předcházejících prostředí.¹

¹ LUKÁŠ, Luděk et al. *Bezpečnostní technologie, systémy a management I*. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2011, 316 s. ISBN 978-80-87500-05-7.

3 PŘEPRAVA CENNOSTÍ ZA POUŽITÍ KURÝRNÍ SLUŽBY

V posledních několika letech je přeprava peněz a cenin bezpečnostními agenturami stále více se rozvíjející obor. Za jeden z důvodů považují fakt, že instituce, které si nechávají své komodity převážet či přenášet jsou stále kvalitněji zabezpečovány proti napadení a stávají se tak pro případné pachatele méně dostupné. Jedná se hlavně o spořitelny, banky, pošty a velkoobchody. Mnoho těchto podniků využívá zabezpečovacích zařízení, tvrzených bezpečnostních skel a tísňových hlásičů, které jsou díky lepší komunikaci a rychlejším zásahům bezpečnostních složek stále efektivnější. Proto je třeba počítat s nárůstem nebezpečí přepadení transportů.

Výhodou rozvoje chráněné přepravy je nutnost vylepšovat nabízené služby a zvyšování profesionality zaměstnanců, kteří přepravu zajišťují. Pokud by k tomuto rozvoji nedocházelo, byli by neškolení nebo jen málo instruovaní a špatně vybavení pracovníci bezpečnostních agentur snadným terčem stále důmyslnějších pachatelů.

3.1 Charakteristika osoby kurýra

Kurýr – osoba pověřená doručení důležité zprávy (v našem případě i peněz a cenin).

Důležitým bodem pro vytvoření spolehlivého pracovního kolektivu je správný a důkladný výběr jednotlivců. To, že každý řetěz je jen tak silný, jak silný je jeho nejslabší článek, ví asi každý a v případě nebezpečných profesí to platí obzvlášť. Každý z uchazečů o práci u bezpečnostní agentury by měl splňovat určitá kritéria.

Požadovaná kritéria na uchazeče

- Dobrý psychický stav (zjistit psychologickým pohovorem)
- Dobrý zdravotní stav a fyzická kondice (zjistit lékařskou prohlídkou)
- Trestní bezúhonnost (zjistit výpisem z rejstříku trestů)
- Dobré předpoklady pro zvládnutí odborné přípravy (kurz sebeobrany a zkoušky pro získání zbrojního průkazu)
- Morálně pevné chování

Nesplnění některých z těchto kritérií by mělo vést k nepřijetí uchazeče do pracovního poměru. Jsou však vlastnosti, které se nemusí projevit u pohovoru nebo při vyplnění dotazníku, ale mohou mít zásadní vliv na bezpečnost při převozu. Jednou z těchto vlastností je **absolutní mlčenlivost**. Každý zaměstnanec bezpečnostní agentury si musí uvědomit, že i když nepracuje pro vládní organizaci, mohou být jeho znalosti zneužity k poškození dobrého jména zaměstnavatele nebo k páčání trestné činnosti. Důležitou součástí jsou i **charakterové vlastnosti osoby**. Naprosto nevhodní lidé pro práci u bezpečnostní agentury jsou lidé trestaní, nebo podezřelí ze spáchání trestné činnosti, jsou nečestní a závislí na drogách, alkoholu, hazardu nebo lécích a nejsou schopni zachovat mlčenlivost. Vhodný pracovník musí splňovat i **fyzické předpoklady**, mezi kterými je vhodné věkové rozpětí, tělesná způsobilost a dobrá psychický a duševní stav.

Vlastnosti a principy osoby kurýra

- Mlčenlivost
- Čestnost
- Mravní pevnost
- Odpovědnost
- Spolehlivost
- Prozíravost
- Opatrnost
- Komunikativnost

3.2 Druhy přepravovaných předmětů

Se zvyšující se dostupností a poptávkou ohledně služeb zabývajících se přepravou cenností, roste i počet a druh přepravovaných komodit. Bezpečnostní agentury jsou stále více využívány i ze strany obyčejných lidí a soukromých subjektů.

Komodity přepravované bezpečnostní agenturou

- Hotovost (bankovky a mince)
- Cenné papíry (akcie, poštovní známky, jízdenky, vstupenky apod.) a ceniny (známky, kolky)
- Drahé kovy a slitiny
- Historické nálezy

- Hodnoty sběratelského charakteru (mince, známky)
- Drahé kameny, vysoce hodnotné šperky
- Plány, důležité písemnosti a nosiče informací (nákresy, know-how, dokumentace apod.)
- Hodnoty muzeální, umělecké a vědecké (obrazy, sochy)
- Doprovody zájmových osob a převozy zvířat

4 VYBAVENÍ BEZPEČNOSTNÍ AGENTURY

V posledních několika letech jsou bezpečnostní agentury a hlavně jejich zaměstnanci pověřováni stále náročnějšími a nebezpečnějšími pracovními úkoly. Tento trend je patrný hlavně v přepravě peněz, kdy se může jednat až o desítky milionů. To sebou samozřejmě přináší i výrazně vyšší riziko přepadení transportu. Při takto velkých převozech musí mít každá bezpečnostní agentura dostatečný počet zkušených a proškolených zaměstnanců a potřebné vybavení. Při přepadení je posádka ve vhodném dopravním prostředku schopna odolat i několikanásobné přesile a odolávat útoku po dobu potřebnou do příjezdu posil. Při překonání vozidla je dalším stupněm ochrany samotný zaměstnanec a jeho vybavení. Obranné prostředky jsou nezbytnou součástí a mohou mít vliv na konečný stav situace. Naštěstí si bezpečnostní agentury tento fakt uvědomují a své zaměstnance buď sami proškolují, nebo si najímají zkušené instruktory, kteří je na případné použití obranných prostředků připraví nejen fyzicky ale i psychicky.

Při přepravě peněz není nic ztraceno ani v době, kdy je příprava nedostatečná nebo selže. Další částí bezpečnostního řetězce je používání bezpečnostních zavazadel s nástražným systémem, který zamezí odcizení přepravovaných peněz nebo cenností jejich znehodnocením.

4.1 Prostředky pro přepravu cenin a peněz

Do této kategorie patří nejen vozidla, ale i bezpečnostní zavazadla, která bývají poslední záchranou. Pokud se tedy podaří pachatelům přemoci členy transportního týmu a dostat se až k cennému nákladu, slouží zavazadlo jako poslední překážka mezi penězi a útočníky. V takovém případě se využívají metody, kdy je obsah bezpečnostního zavazadla zničen nebo poškozen a je tak znemožněno jeho další použití, nebo v případě finanční hotovosti jeho návrat do oběhu.

4.1.1 Vozidla pro přepravu cenin a pracovníků bezpečnostní agentury

Jedním z důležitých faktorů, které přispívají k bezpečnějšímu převozu peněz, cenin a doprovázených osob je důkladný výběr transportního a doprovodného vozidla. Pro tyto účely můžeme vozidla rozdělit do čtyř kategorií:

- Sériově vyráběné, neupravené vozidlo
- Specializované vozidlo
- Částečně pancéřované vozidlo
- Plně pancéřované vozidlo

Sériově vyráběné, neupravené vozidlo

Jedná se o vozidla bez jakýchkoliv zásahů a úprav do vnitřních a venkovních částí vozu. Jsou využívány hlavně drobnějšími bezpečnostními agenturami pro převoz menších peněžních hotovostí, které uskutečňují 2x – 3x ročně. Vozidla často nejsou označena logem společnosti a komunikace je zprostředkována pomocí mobilních telefonů. Využívání těchto vozidel pro účely převozu peněz je zcela nevyhovující.

Specializované vozidlo

Většinou se jedná o sériově vyráběné vozidla bez pancéřování a s logem firmy, která přepravu provádí. Vozidlo je vybaveno poplachovým zařízením s optickou a akustickou signalizací. Pro účely komunikace je vybaveno vysílačkou, autotelefonem nebo mobilním telefonem. K zajištění přepravovaných komodit slouží uzamykatelné kontejnery a bezpečnostní schránky připevněné ke konstrukci vozidla.

Částečně pancéřované vozidlo

Tyto vozidla jsou často jen přestavbou obyčejného nebo užitkového vozidla na pancéřový speciál. Pancéřování je v takových případech tvořeno z ocelových plechů, které jsou silné i několik centimetrů. Ocelové plechy jsou v karosárně nastříhány a formovány podle tvaru vozidla. Pro dosažení maximální efektivity jsou ocelové plechy při instalaci překrývány, aby nedošlo k průniku střel. S vývojem nových technologií se stále více využívá kombinování keramických materiálů např. s kevlarom. Rozmístění pancéřových plátů je zejména na místech s vysokým nebezpečím pro posádku a funkčnost vozidla při zásahu. Částečně pancéřovaná vozidla disponují tzv. tříkomorovým systémem, který rozděluje vozidlo na několik částí. Tyto vozidla jsou zřetelně označena logem společnosti a na střešní části mají označení pro vrtulník (číselné označení nebo dva podélné pruhy).

Plně pancéřované vozidlo

Celopancéřovaná vozidla jsou účelově postaveny k převozu větších finančních částek a hodnotných cenin. Vozidla jsou vyrobená z kompozitních slitin a ocelového pancéřování, které se používá na velké plochy, jako jsou dveře a střecha. Podlaha musí být vyrobena z houževnatějšího druhu oceli, který lépe snáší exploze výbušnin. Ke zpevnění lze také použít sklolaminát. Motorový prostor, je opatřen pancéřovými přepážkami, které chrání baterie, chladiče a důležité části motoru. Automobily jsou ze všech stran vybaveny vrstvenými neprůstřelnými skly a uvnitř vozidla je zabudován „tříkomorový systém“, který zabraňuje odejmutí převážených věcí při otevření vnějších dveří. Automobil disponuje radiospojením nebo autotelefonem a je číselně nebo piktograficky označen, aby byla usnadněna jeho identifikace pomocí vrtulníku. Ke zvýšení bezpečnosti jsou všechny dveře propojeny tak, aby v jeden moment mohly být otevřeny pouze jedny dveře (ostatní dveře musí být zamčeny). Speciálním typem jsou vozidla s kontejnerovým uzamykatelným systémem, který povolí odejmutí kontejneru až po předchozím uvolnění řidičem.²

Obrázek 1 Plně pancéřované vozidlo VOLKSWAGEN³

4.1.2 Vybavení pancéřovaných vozidel

Okna pancéřovaných vozů jsou vybaveny neprůstřelnými skly, která jsou tvořena tabulí skla a tabulí polykarbonátu s folií, která zamezuje tříštění a létání střepin. Mezi

² PROTIVINSKÝ, Miroslav a Z. NÁCHODSKÝ. *Organizace a taktika přepravy peněz a cenností*. Vyd. 1. Praha: Trivis, 1999, 169 s. ISBN 80-86244-00-8.

³ Zdroj: STOOFF International GmbH: VOLKSWAGEN T5 PANEL. [online].

těmito tabulemi je vzduchová mezera, která zamezuje vzniku pnutí vlivem roztažnosti rozdílných materiálů. Jelikož jsou dveře i neprůstřelná skla velmi robustní, jsou posíleny sloupky i samotné závěsy dveří. Dveře automobilů pro převozy VIP osob jsou osazeny výbušným systémem, který v případě potřeby (při nehodě a nutnosti rychlého opuštění vozidla) odpálí dveře.

Obrázek 2 Neprůstřelné sklo, dveřní zavěšení⁴

Klimatizační systém je nutný hlavně u vozidel s nestažitelnými neprůstřelnými skly. Klimatizace vytváří uvnitř interiéru přetlak a zabraňuje vniknutí nebezpečných látek do vozidla.

Pneumatiky jsou jedny z důležitých částí vozidla, jelikož jsou často terčem případných útočníků, kteří se prostřelením nebo propíchnutím snaží zamezit vozidlu pokračovat v jízdě. Vzhledem k tomu, že klasické pneumatiky po proražení kulkou udrží vzduch pouze krátký čas a po úplném vypuštění se stávají nepoužitelnými pro další jízdu, jsou pro vozidla převážející ceniny naprosto nevhodné. Jistou alternativou mohou být pneumatiky obsahující výplň z pěnové hmoty, která umožňuje pohyb i bez přítomnosti vzduchu. Za velmi zdařilou považuji technologii s názvem Run-flat. Tyto pneumatiky mají speciálně upravenou bočnici a středovou výztuž z tvrdého materiálu. Pneumatiky s menším defektem jsou schopny samostatné opravy díky těsnicímu prostředku, který vzniklý otvor uzavře.

⁴ Zdroj: Armoring: Armoring standards. *Armored: cars* [online].

Obrázek 3 Pneumatika Run-flat⁵

Palivové nádrže jsou u těchto vozidel chráněny hned několika způsoby. Jedním je ochrana pancéřovým plátem proti proražení a průstřelu. Další ochranou je instalace expanzní látky do palivových nádrží, která utěsňuje místa úniku paliva. Pro případy vzniku požáru je palivová nádrž vybavena speciální hliníkovou folií ve tvaru včelích plástů, která odvádí žár vzniklý hořením. Případný požár, může být uhašen použitím hasícího přístroje určeného pro palivové nádrže. V případě že i přes všechny tyto ochranné systémy dojde k úplnému úniku paliva, mohou být pancéřovaná vozidla vybavena vedlejší palivovou nádrží.

4.1.3 Bezpečnostní zavazadla pro přepravu cenin

Pod pojmem bezpečnostní zavazadlo si můžeme představit různé aktovky, příruční tašky, kufrů různých velikostí atd., jejichž úkolem je upozornit okolí na loupež a v mnoha případech i na samotného pachatele. Tyto zavazadla se nejčastěji vybavují signalizačními a zábrannými prvky. Pro potřeby bezpečnostních agentur, které převáží peníze a ceniny není možné používat obyčejných zavazadel, které jsou chráněny pouze zámkem. Přesná charakteristika a popis zavazadla je stanoven podmínkami pojišťoven. Bezpečnostní zavazadla, jsou vyrobeny z kvalitních materiálů, aby vydržely v náročných pracovních podmínkách, a mohou být doplněny bezpečnostním řetízkem s poutem na zápěstí. Novinkou v používání bezpečnostních zavazadel je nahrazení klasického klíčového zámku

⁵ Zdroj: Armoring: Armoring standards. *Armored: cars* [online].

elektronickým zámekem popřípadě elektronickým klíčem. Zavazadla mohou být vybaveny i tzv. vzdálenostními signalizátory. Principem je aktivace bezpečnostních prvků zavazadla, pokud se toto zavazadlo dostane do vzdálenosti cca 10 metrů od kurýra.

Bezpečnostní zavazadla aktivní

Zavazadla s aktivním bezpečnostním systémem mohou v případě neoprávněné manipulace zranit útočníka, ale i náhodné chodce. K těmto účinkům využívají sirény, které způsobují hluk nad 145 dB. Podobný hluk je vyvinut při výstřelu z děla v bezprostřední blízkosti. Vystavení těmto účinkům může mít za následek nezvratné poškození sluchu i při krátkodobém působení. Bezpečnostní zavazadla tohoto typu využívají i různé plynové a slzné náplně, které dráždí oči a dýchací cesty. Zasažený pachatel se může cítit dezorientovaně, má silné pálení a slzení očí. Podobný paralyzující účinek mají i bezpečnostní systémy, které vyvinou napětí od 20 000 až do 50 000 voltů.

Bezpečnostní zavazadla pasivní

U pasivních bezpečnostních zavazadel se také využívá sirén, ale na rozdíl od předchozího typu je hluk podstatně menší a pohybuje se kolem 100 – 120 dB. Je to hodnota srovnatelná s poslechem rokového koncertu nebo aktivovaným autoalarmem. Při dlouhodobém vystavení může dojít k poškození sluchu, protože se jedná o hranici bolestivosti. Pasivní bezpečnostní zavazadla nemají za úkol nikoho zranit, ale pouze na sebe upozornit. K tomuto účelu mohou být vybaveny např.: sirénou, dýmovnicí a barvicím modulem. Látka v barvicím modulu obsahuje izotopy viditelné pod speciálním světlem i po důkladném umytí. Bezpečnostní třídy povolují kombinování těchto signalizačních a zábranných prvků a některé firmy je dodávají v dvojím i trojím provedení. Spouštění těchto prvků je prováděno manuálně na držadle zavazadla nebo automaticky při násilném odejmutí.

4.2 Obranné prostředky

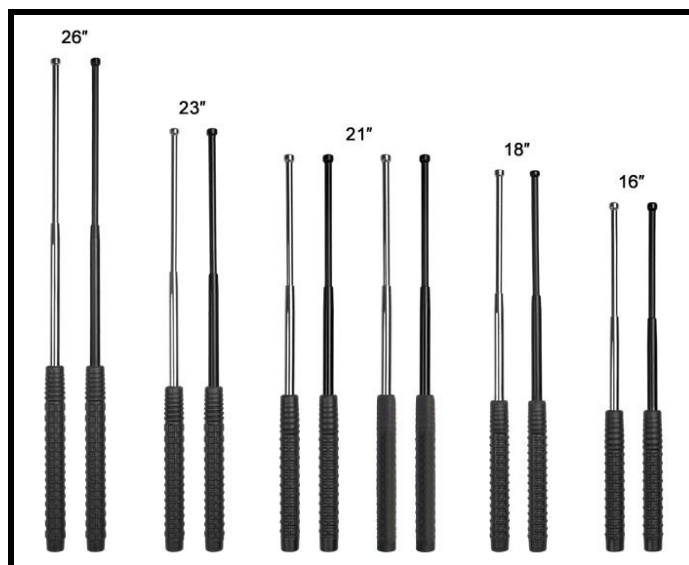
S ohledem na nutnost zajistit vlastní bezpečnost používají pracovníci bezpečnostních agentur osobní obranné prostředky. Pro zaručení efektivní obrany musí být tyto prostředky z kvalitních materiálů a obránce musí být proškolen v jejich používání.

4.2.1 Teleskopické obušky

Jedná se o obranné prostředky, které jsou velmi vyhledávaným pomocníkem nejen u bezpečnostních složek po celém světě. Díky snadnému použití a možnosti skrytého nošení, jsou stále více používány i bezpečnostními agenturami a jejich zaměstnanci. Teleskopické obušky označujeme jako úderné zbraně. Tento název používáme pro zbraně, jejichž hlavním cílem je přeměna pohybové energie na energii, která v místě dopadu působí destruktivní silnou. Řadíme sem např.: mlat, palcát, tonfy, kyje atd.

Téměř u všech výrobců a dodavatelů je velikost teleskopických obušků označena v anglických palcích. Díky masivnímu zájmu jsou obušky vyráběny od velikosti 16", kterou lze považovat za minimální délku potřebnou k efektivnímu přenesení pohybové energie na destruktivní účinek až do velikosti 26", kterou můžeme považovat za hranici pro snadné a neviditelné nošení.

Všechny tyto velikosti jsou k dostání jak v klasickém ocelovém provedení (nekaleném), tak i v provedení kaleném. Kalení je způsob tepelného zpracování oceli, při kterém se zahřeje na tzv. kalící teplotu a následně prudce ochladí. Tento postup zaručuje zvýšení mechanických a fyzikálních vlastností oceli a dodává teleskopickým obuškům výrazně vyšší odolnost proti ohnutí nebo dokonce zlomení při silných úderech. Výrobci nabízí vedle rozdílných velikostí také různé druhy barevného provedení a to nejen rukojetí, ale i ocelových částí. Vedle klasické černé barvy jsou k dostání také zelené, hnědé a chromované. Na povrchovou úpravu černého provedení je použit speciální tvrdý kov, který se napařuje ve vakuu. Použitý materiál a postup při výrobě zaručuje, že je tento povrch velmi odolný proti oděru a poškrábání. V současné době jsou tyto speciální postupy používány hlavně u dvou „značkových“ firem a to ESP (Euro Security Products - ČR) a ASP (Armament Systems and Procedure - USA).

Obrázek 4 Kategorie teleskopických obušků dle velikosti⁶

Princip teleskopického obušku:

Obušek ve složeném stavu nevypadá nijak nebezpečně a za použití různých nástavců a koncovek může vypadat jako svítilna. Tento stav můžeme změnit jednoduchým mávnutím, kdy uchopíme teleskop za rukojeť a prudším mávnutím vedeným z hora dolů jej rozložíme. Při tomto pohybu dochází k uvolnění středové a koncové tyče uložené v rukojeti. Při rozložení do maximální délky dojde k uzamčení obušku tzv. aretací. Výrobci používají dva druhy aretace - **frikční systém** a tzv. **lever lock**.

Části teleskopického obušku

Základní typ teleskopického obušku můžeme rozdělit na 5 částí – koncovka, rukojeť, středová tyč, koncová tyč, špička.

Koncovka je z pohledu rozšiřitelnosti o další doplňky jednou z nejflexibilnějších částí teleskopického obušku. Její modifikací nebo doplněním rostou možnosti využívání obušku až za hranici běžných potřeb. Mezi nadstandardní doplňky, které lze na koncovku nasadit nebo je za ni vyměnit jsou lopatka, páčidlo a sekera. Tyto doplňky zatím nejsou

⁶ Zdroj: Teleskopické obušky kalené a nekalené. ESP PRODUCTS S.R.O. *EURO-SECURITY.info – products for self-defense*[online].

běžně k dostání při koupi teleskopického obušku a je diskutabilní zda je vhodné „vylepšovat“ obranné prostředky sekerami a kladivy.

Koncovka k teleskopu gumová

K teleskopickému obušku je možné dodat koncovku s rozšířením, které zvyšuje jistotu uchopení obušku. Rozšířené provedení v kombinaci s rukojetí s protiskluznou povrchovou úpravou zamezí vytržení obušku. Součástí koncovky je speciální výstupek, který umožňuje udeřit útočnicka a zvyšuje šanci na efektivní obranu ve stísněných místech, kde je znemožněno použití teleskopu ve vysunutém stavu nebo je taková manipulace obtížná.

Obrázek 5 Koncovka k teleskopu gumová⁷

Ocelová koncovka

Při doplnění teleskopického obušku o zakalenou ocelovou koncovku dostaneme odolný úderový nástroj. Používá se k rozbití skla nebo jako improvizované kladívko.

⁷ Zdroj: Koncovky obušků: Příslušenství teleskopických obušků. OBRANA. *Obrana: Prostředky pro osobní obranu* [online].

Obrázek 6 Ocelová koncovka⁸

Koncovka se svítilnou

Rozšířené a velmi praktické jsou koncovky se svítilnou. Odolnost svítilny je zaručena díky kvalitním materiálům, jako je dural, z kterého je vytvořen obal a polykarbonátové sklo, které zaručuje ochranu LED diod a dobrou propustnost světla. Výhodou při použití může být i moment překvapení, který vzniká, když se pouhým mávnutím stává z obyčejné svítilny obraný prostředek o délce až několik desítek centimetrů. Tento moment, společně s charakteristickým zvukem při vysunutí obušku, může na případného pachatele působit odrazujícím efektem.

Obrázek 7 Koncovka se svítilnou⁹

Koncovka teleskopického obušku – páčidlo, sekera, lopatka

⁸ Zdroj: Koncovky obušků: Příslušenství teleskopických obušků. OBRANA. *Obrana: Prostředky pro osobní obranu* [online].

⁹ Zdroj: Koncovky obušků: Příslušenství teleskopických obušků. OBRANA. *Obrana: Prostředky pro osobní obranu* [online].

Jedním z multifunkčních doplňků teleskopického obušku je páčidlo. Jedná se o část obušku, která je používána hlavně mezi zásahovými jednotkami pro snadný a rychlý průnik do objektu skrz uzamčené vstupy. Po obou stranách nástavce jsou výřezy se standardní velikostí a tvarem zámkové vložky určené k rozlamování zámků. Nástavec lze využít i jako kladivo k bezpečnému rozbití skleněných výplní např. při autonehodách. Koncovka používaná jako lopatka nachází své uplatnění zejména u armádních složek, policistů, záchranářů a požárníků. Lopatka je vyrobena z kalené oceli a její hrany jsou naostřeny.

Taktické zrcátko

Je vyráběno s průměry kolem 71 a 92 mm. Pomocí klipsu na zadní straně jsou snadno a rychle připevnitelné na všechny druhy teleskopických obušků. Hlavní výhodou při používání taktických zrcátek je bezpečné zjištění stavu v místnosti, kam se chystáme vstoupit a snadná detekce výbušných nástražných systémů pod vozidlem.

Úderový nástavec

Tento speciální nástroj je určen k tzv. násilným vstupům do vozidel a objektů a je využíván hlavně u policie. Hlavice je zakalena, aby vydržela destrukční síly, které jsou na ni vyvíjeny při dopadu na cílový předmět.

Obrázek 8 Úderový nástavec¹⁰

Vhodné teleskopické obušky a doplňky

¹⁰ Zdroj: Koncovky obušků: Příslušenství teleskopických obušků. OBRANA. *Obrana: Prostředky pro osobní obranu* [online].

Pro potřeby pracovníků zajišťující přepravu peněz, cenin a zájmových osob bych doporučil používání teleskopických obušků s kalenou úpravou materiálu a frikčním způsobem aretace. Díky kalené oceli je obušek více odolný proti silným úderům a nedochází k deformaci středové a koncové části. Použitím frikčního způsobu aretace snížíme riziko závady (lever lock obsahuje díky svému provedení více součástek a tím se zvyšuje pravděpodobnost vady a zaseknutí). Z koncovek a nástavců bych doporučil použití svítilny, gumové nebo ocelové koncovky a zrcátka, které pracovníci využijí hlavně při kontrole vozidla.

4.2.2 Obranné spreje

Obranné spreje označované jako kesery jsou nejpoužívanější obranné prostředky u bezpečnostních složek, ale i u bezpečnostních agentur. Jejich výhodou je malá velikost, přijatelná cena a poměrně snadné použití. Obranné spreje jsou snadno dostupné a jedinou podmínkou pro získání je plnoletost (18 let). Díky těmto vlastnostem jsou vyhledávané i normálními lidmi na osobní ochranu. V České republice, na rozdíl od mnoha jiných států, je používání obranných sprejů legální a má vyhraněné místo v zákoně. Obranné spreje nesmí být použity proti nezletilým dětem, těhotným ženám a těžce nemocným osobám.

Účinnou látkou v obranných sprejích je tzv. Cayennský pepř také známý jako Oleoresin Capsium ve zkratce označovaný jako OC. Jedná se o slizotvornou chemickou sloučeninu, která dráždí oči, sliznici a dýchací cesty. Často dochází k silnému slzení očí, dušnosti, pálení zasažených míst a dráždivému kašli. Reakcí organismu na tuto látku je přivření očních víček, pád na zem a schoulení se do polohy plodu.

Nejčastěji jsou obranné spreje ve třech provedeních: Aerosol (mlha), tekutá střela a pěna. Mezi další, ale již méně známé druhy patří pepřový gel. Mezi hlavní přednosti patří možnost použití i v malých prostorách. Gel obsahuje 2x více účinné látky než běžné obranné spreje a proto jsou jeho účinky doprovázené silným pálením. Gel také obsahuje barvicí látku, která je velmi špatně smývatelná a dokáže útočníka označit až na 48 hodin (po určité době viditelná pouze pod UV lampou).

Aerosol – uvolněná látka má charakter mlhy s dosahem až 1,5 - 2 m. Výhodou u aerosolových sprejů je, že nemusí být mířené přímo na oblast obličeje. Nevýhodou je, že mlhový oblak je náchylnější k silnějšímu proudění vzduchu a v případě protivětru může

zasáhnout i obránce. Obranné prostředky v mlhovém provedení jsou vhodné hlavně pro ženy.

Tekutá střela – uvolněná látka má charakter paprsku s dosahem přes 4 m. I přes jeho vyšší dosah je méně náchylný ke změnám směru paprsku vyvolaný pohybem větru. Na rozdíl od aerosolového obranného spreje můžeme tekutou střelu používat i v menších prostorách.

Pěna – uvolněná látka má tvar paprsku tryskající pěny. Výhodou je použití i v malých prostorách. Pro dosažení maximálního účinku musí dojít ke kontaktu pěny s pokožkou útočníka. Nevýhodou je jeho velmi krátká účinná vzdálenost, která se pohybuje kolem 0.5 - 1 m.

Obrázek 9 Obranné spreje¹¹

Vhodné obranné spreje

Pro potřeby bezpečnostních agentur a jejich zaměstnanců bych doporučil používání obranných sprejů v provedení tekuté střely nebo pěny. Obranné prostředky v tomto provedení je možné používat i ve stísněných podmínkách (automobil – pěna, chodby a místnosti – tekutá střela). Použití tekuté střely a potřeba zamíření na cíl před stiskem tlačítka nebude pro profesionální a trénované pracovníky žádnou překážkou. Umístění obranného spreje by mělo být zvoleno vhodně vzhledem k rychlosti zásahu (např. na přední

¹¹ Zdroj: Koncovky obušků: Příslušenství teleskopických obušků. OBRANA. *Obrana: Prostředky pro osobní obranu* [online].

straně vesty pomocí druků nebo suchého zipu). V žádném případě neumisťovat sprej na místa, kde hrozí narušení ochranného obalu spreje (při pádu, nárazu nebo rychlému zásahu) a případný únik chemického obsahu (např. zadní a boční kapsy kalhot).

4.2.3 Nože

Nůž je označován a v mnoha literaturách pojmenován jako chladná zbraň. Jedná se o ostrou chladnou zbraň působící na zvěř nebo člověka bodnutím čepele. Mezi chladné zbraně řadíme např.: nůž, kopí, dýku, sekeru, kyj, obušek apod.

Jedná se o prostředek, kterým můžeme způsobit velmi vážné poranění a v horších případech i smrt. Díky těmto vlastnostem má i velmi silné psychologické účinky. Mnoho lidí se při představě možných následků a poranění dostává do situace bezmocnosti, kterou popisují jako stav, kdy se nemohli ani pohnout. Proto byl nůž, hlavně v minulých letech, často využíván jako zbraň při páchaní trestných činů. Nejčastějším typem poranění, které chladné zbraně způsobují, jsou sečné, bodné a řezné rány.

Vhodné nože

Za vhodný nůž, bohužel ne pro obranu, ale pouze z funkčního hlediska považují švýcarský víceúčelový nůž. Dobře poslouží na odřezání zaseknutých bezpečnostních pásů stejně jako při odstraňování menších závad na výstroji nebo vozidle. Z hlediska obrany bych raději doporučil nůž s pevnou čepelí.

Obrázek 10 Víceúčelový nůž¹²

¹² Zdroj: Nože Victorinox: Švýcarská kvalita největší v Evropě.: *HomeMag* [online].

4.2.4 Paralyzéry

Elektrické paralyzéry jsou určeny a využívány hlavně bezpečnostními agenturami a bezpečnostními složkami jako je policie. Jeho princip je založen na vlastnostech lidského těla, které si pomocí slabých elektrických pulzů předává informace a pohybuje svalstvem. Paralyzéry způsobují v lidském těle elektrický šok. Reakcí svalů na procházející elektrický proud je jejich samovolné smrštění, které zhoršuje pohybové vlastnosti v místě střetu paralyzéro s povrchem těla.

Paralyzéry jsou v přední části vybaveny kovovými hroty nebo ploškami. Při napadení musí obránce přiblížit hroty co nejblíže k útočníkovi a stisknout tlačítko. Výrobci garantují efektivní použití i přes vrstvu oděvu silného až 1,5 cm (včetně koženého). Paralyzér poté vyšle do těla pulzy o napětí až několik tisíc voltů. Nevýhodou při používání těchto obranných prostředků je nutnost přiblížení pachatele na kontaktní vzdálenost. Podobným typem kontaktních paralyzérů je i elektrický obušek, který pracuje na stejném principu, jako klasický paralyzér.

Obrázek 11 Paralyzér s obranným sprejem¹³

¹³ Zdroj: Paralyzery se sprejem. OBRANA. *Obrana: Prostředky pro osobní obranu* [online].

Tasery

Nevýhody paralyzéro odstraňují tzv. tasery, které jsou vybavené odnímatelnou hlavou s párem hrotů. Hroty jsou spojeny s přístrojem tenkými drátky, které jsou navinuty na cívce uvnitř hlavy. Při stisku spouště jsou hroty vystřeleny pomocí stlačeného vzduchu nebo CO₂ a po dopadu na cíl se zachytí několik milimetrů do kůže. Při následném vyslání elektrického pulzu dochází k dezorientaci a ztrátě kontroly nad pohybovým svalstvem, která vede k bezvládnosti. Dosah klasického taseru je limitován délkou vodičů, pohybující se kolem 4m. Tasery jsou označovány jako obranné prostředky distanční. Nevýhodou při používání je nutnost přesného zásahu, přičemž útočníka musí zasáhnout obě elektrody a následná výměna přední části s hroty. U novějších typů taserů je napětí, které proudí do těla dávkované po určitých časových intervalech. Při výstřelu jsou společně s průraznými jehly vystřeleny i konfety s identifikačním číslem, podle kterého můžeme následně zjistit ze kterého taseru bylo vystřeleno.

Obrázek 12 Taser¹⁴

Vhodné paralyzéry a tasery

Paralyzéry jsou kontaktní obranné prostředky a pro účel přepravy peněz a cenin bych jejich používání nedoporučoval, z jednoho prostého důvodu. Aby byla obrana pomocí paralyzérou efektivní, musí dojít ke kontaktu pachatele a útočníka. Pokud budeme v modelové situaci jako výzbroj útočníka používat nůž je nepoměrný sil výrazný a může mít pro obránce fatální důsledky.

¹⁴ Zdroj: Tasery. *Aktuality* [online].

Za velmi zdařilé považuji využívání principu paralyzéro na větší vzdálenosti, které zajišťují tzv. tasery. Jedná se o nesmrtící bezpečnostní prostředky, které téměř okamžitě zneškodní útočníka.

4.2.5 Palné zbraně

Provozování převozů peněz a cenin je v soukromém sektoru jednou z nejnebezpečnějších profesí. Jednou z nezbytných součástí vybavení kurýra při plnění jeho povinností jsou právě palné zbraně. Vlastnit palnou zbraň je při provádění převozů peněz a cenin jednou z podmínek, kterou si kladou pojišťovny na bezpečnostní agentury. Jedině při rovnosti sil se může posádka efektivně bránit napadení a případným škodám na převáženém majetku. Za tímto účelem jsou vlastníci povinni účastnit se kurzů pro zdokonalení se v ovládání zbraně. Pracovníci zúčastnění při převozu by měli disponovat krátkou palnou zbraní používanou jako služební pistole a jednou doplňkovou palnou zbraní pro případ zaseknutí nebo jako poslední možnost obrany.

Zásady manipulace se zbraněmi

- Vždy zacházejte se zbraní jako by byla nabitá
- Pokud nehodláme střílet, musí ústí hlavně směřovat do bezpečného prostoru
- Žádná část těla se nesmí dostat před zbraň
- Při uchopení zbraně musí vždy následovat její kontrola, zda není nabitá
- Prst mimo spoušť, pokud nechceme střílet
- Při střelbě používejte ochranu sluchu a zraku
- Před zahájením střelby je nutná kontrola zbraně a munice
- Nemanipulujte se zbraní, pokud jsou vaše schopnosti omezeny alkoholem, drogami, léky, nemocí, únavou apod.
- Zbraň musí být zajištěná proti zcizení nebo zneužití

5 ZÁKLADNÍ SITUACE PROFESNÍ OBRANY PRO PŘEPRAVU CENNOSTÍ

Přeprava cenností je dlouhodobý proces, který nezačíná převzetím zásilky, ale mnohem dříve a to hlavně samotným plánováním přepravy. V plánovacím procesu je potřeba určit hodnotu zásilky, rozsah vybavení a hlavně přepravní trasu se všemi jejími výhodami a nedostatky. Při plánování se některé situace mohou stát rutinní záležitostí, které přinášejí jen problémy. Musíme mít na paměti, že díky stále lepšímu zabezpečení bankovních a poštovních objektů je přeprava vozidlem jednou z nejzranitelnějších částí a proto jí musí být věnována maximální pozornost a důraz na odborné zpracování. Následující druhy přepravy jsou pouze různými možnostmi v přepravě a výčet jejich rizik a výhod není konečný. Má pouze informativní charakter a záleží na rozhodnutí bezpečnostní agentury, pro jaký druh přepravy se rozhodne.

5.1 Plánování přepravy

Důležitým aspektem pro provozování bezpečné přepravy je plánování. Důkladné naplánování a organizace přepravy může značně ulehčit situaci při nečekaných problémech nebo náhlých změnách. Důležitým bodem je výběr pracovníka, který bude přepravu organizovat a výběr zaměstnanců pro přepravní skupinu. Každý ze zaměstnanců musí znát svoji funkci, kterou bude plnit a být náležitě vybaven. V praxi se často setkáváme s tím, že má pracovník při přepravě hned několik funkcí.

Základní funkce přepravní skupiny:

Velitel skupiny řídí činnost ostatních zaměstnanců a kontroluje průběh přepravy dle stanoveného plánu. V případě mimořádných událostí je povinen rozhodnout o další činnosti a událost nahlásit centrálnímu dispečinku. Před započítím přepravy je velitel povinen zkontrolovat úplnost vybavení jednotlivých členů skupiny.

Řidič přepravního vozidla zodpovídá za kontrolu stavu vozidla a doplnění veškerých pohonných hmot, které jsou potřebné ke spolehlivé funkci. Důležitým úkolem je také dobrá znalost hlavní i vedlejší trasy s nejbližším zdravotnickým a policejním zařízením. Několik hodin před začátkem přepravy by měl řidič danou trasu projet a zkontrolovat případná riziková místa.

Kurýr je jediná osoba, která má povoleno manipulovat s bezpečnostním zavazadlem a nese veškerou odpovědnost při převzetí a odevzdání zásilky. Jeho činnost je rozdělena do fází a kurýr je povinen nahlásit ukončení každé fáze. Funkce kurýra by neměla být za žádných okolností kombinována s některou funkcí ostatních členů.

Ochránce (jeden a více) má za úkol sledovat okolí po dobu přepravy a v případě nebezpečí zasáhnout. K tomu je vybaven potřebnými obrannými prostředky. Povinností ochránce je znát trasu přepravy i s nebezpečnými místy.¹⁵

Plánování přepravy musí být řádně zdokumentováno, včetně jmenného seznamu zúčastněných osob a telefonických kontaktů na pracovníky, kteří jsou přítomni při nakládání a vykládání zásilky. Dokumentace by měla obsahovat vyznačení hlavní a vedlejší trasy a případná riziková místa. Pro případ napadení musí být podél trasy vyznačena policejní a zdravotnická zařízení. Před realizací vlastní přepravy musí být všichni členové transportní skupiny seznámeni s vybranými částmi dokumentace. Jedná se hlavně o časový harmonogram přepravy, vybavení přepravní skupiny, výchozí a cílové místo, hlavní a vedlejší trasa a dopravní situace.

5.2 Druhy přepravy peněz, cenností a osob

Přeprava cenností je jednou z nejrizikovějších činností, které bezpečnostní agentury provádějí. Zabezpečení přepravy, musí být úměrné celkové hodnotě zásilky a stupni nebezpečnosti. Přepravu cenností rozdělujeme na dva druhy:

- Přenosem
- Převozem

Přenos i převoz může provádět jeden nebo více pracovníků bezpečnostní agentury.

¹⁵ PROTIVINSKÝ, Miroslav a Z. NÁCHODSKÝ. *Organizace a taktika přepravy peněz a cenností*. Vyd. 1. Praha: Trivis, 1999, 169 s. ISBN 80-86244-00-8.

5.2.1 Pěší přeprava

Je nejméně bezpečná, obzvláště pokud je realizována pouze jedním pracovníkem. Je praktikována v malých organizacích. Ke zvýšení bezpečnosti přispívá, pokud má kurýr dlouhodobou praxi a zná dobře trasy přenosu v budovách a na ulici.

Přenos hotovosti ve vnitřních prostorách:

Předání zásilky pro doručení by mělo probíhat v uzavřené místnosti bez možnosti vstupu pro veřejnost. Zvýšení bezpečnosti dosáhneme, pokud bude přenos uskutečněn prostorami bez přístupu veřejnosti a návštěv a pokus se vyhneme veřejným prostorám. Tuto možnost přenosu však není možné realizovat, pokud k tomu nemá daný objekt předpoklady. V případě, že je přenos prováděn přes veřejné prostory, může být kurýr doprovázen členem ochranky objektu nebo dalším zaměstnancem bezpečnostní agentury. Tyto osoby jdou za kurýrem, který má jako jediný oprávnění přenášet a manipulovat s cennostmi, které převzal a převzetí podepsal. Ochránce má povinnost sledovat kurýra a jeho okolí a kontrolovat boční chodby a prostory za dveřmi, kam budou vstupovat.

Přenos hotovosti po ulici:

Mezi nejčastější praktiky okradení na ulici je nečekané vytržení zavazadla z ruky. Proti tomuto útoku se můžeme bránit použitím bezpečnostního řetízku s poutkem a dodržáním preventivních zásad. Pokud je kurýr (posel) ozbrojen palnou zbraní, drží zavazadlo v ruce, kterou nestřílí. Pokud ozbrojen není, drží zavazadlo v silnější ruce a druhou může mít ukrytou v kapse, společně s obraným sprejem. Při průchodu po ulici se kurýr drží ve středu chodníku a snaží se opticky a akusticky sledovat okolí. Pokud prochází kolem boční ulice, neznáme osoby, skupiny osob nebo vozidel s osádkou může navýšit vzdálenost mezi ním a těmito body a zavazadlo přendat na stranu odvrácenou od těchto bodů. V případě oslovení (známou, neznámou) osobou nezastavuje, ale pokračuje v cestě, a pokud je to nutné odpovídá na otázky za chůze. Zvláštní opatrnost musí věnovat osobám, které se chovají podezřele nebo je v průběhu přenosu vidí opakovaně.

5.2.2 Přeprava na kole

Přeprava na kole je druh přepravy, která se v průmyslu komerční bezpečnosti moc často neprovádí. Je to způsobeno hlavně náročností provedení, při kterém musí kurýr překonat členitý terén za pomoci pouze vlastních sil, což může být nežádoucí v následném

napadení. Za nevýhodné považuji i fakt, že se kurýr musí při přepravě plně věnovat jízdě a v případě potřeby se nemůže ihned bránit, protože nemá volné ruce.

5.2.3 Přeprava na motocyklu

Při tomto druhu přepravy je zásilka převážena v zavazadlových boxech, které jsou umístěny v zadní části. To má za následek, že kurýr nemá kontrolu nad zásilkou. Stejně jako v předchozím případě musí kurýr věnovat velkou pozornost okolnímu provozu a v případě napadení se nemůže ihned bránit. Velmi příznivě je tato přeprava hodnocena v závislosti na průjezdnosti v dopravní špičce a kolonách. Výhodou, v porovnání s automobilem je i rychlá akcelerace, které umožňuje získat značný odstup od pachatelů ve velmi krátkém čase. Motocykl i samotný kurýr je během přepravy nechráněný a proto se tento druh přepravy může používat pouze u zásilek menších hodnot.

5.2.4 Přeprava veřejnými dopravními prostředky

Jedná se o přepravu s využitím veškerých volně dostupných metod přepravy, mezi které patří např.: městská hromadná doprava, vlakové a autobusové spoje, tramvaje a podzemní dráhy (metro). Všechny tyto druhy spojuje hned několik nevýhod, na které si musí pracovníci bezpečnostních agentur dávat velký pozor. Při plánování přepravy musíme počítat i s nečekanými událostmi, jako jsou možné závady na dopravním prostředku a hlavně riziko zpoždění. Kurýr a jeho doprovod (ochránce), musí dávat zvýšený pozor na ostatní cestující a zvláště pak na ty, co se chovají podezřele. Jelikož není možné kontrolovat všechny cestující, musí přepravní skupina zaujmout nejbezpečnější místo a v průběhu přepravy kontrolovat okolí.

5.2.5 Automobilová přeprava

Jedná se o nejrozšířenější a nejbezpečnější druh přepravy. Díky různým úpravám může automobil poskytovat bezpečí nejen posádce, ale i přepravovaným komoditám. Důležitým prvkem, který určuje bezpečnost přepravy je správný výběr automobilu. Ten se provádí při plánování přepravy a je závislý nejen na velikosti přepravní skupiny, ale i na hodnotě zásilky a požadavcích pojišťoven. Výhodou je možnost provádět přepravu i s několikačlennou skupinou, ve které jsou funkce jednotlivých členů rozděleny a kurýr se může plně věnovat zabezpečení zásilky.

5.2.6 Letecká přeprava

Při přepravě s jakoukoliv leteckou společností mohou nastat tyto základní nebezpečí:

- Výbušniny
- Havarijní přistání
- Únos letadla
- Útok na přepravní skupinu

Důležité je také správný výběr bezpečnostního zavazadla, respektive jeho velikost. Každá letecká společnost podává informace o maximálním počtu a velikosti zavazadel. Zvláštní pozornost by měla být kladena na zavazadla, která si chceme vzít na palubu letadla. Převoz peněz a cenin nepatří mezi aktivity, při kterých by letecké společnosti dovolovali přepravním skupinám vlastnit palné zbraně při letu. Jedinou výjimku mohou tvořit lidé, kteří doprovázejí významnou zájmovou osobu, policisté doprovázející vězně nebo tzv. letecký maršál. Pracovníci bezpečnostních agentur nesmí zapomínat i na možnosti zdržení při kontrole a následných otázek ohledně vysokých finančních částek, které převáží.

5.3 Přeprava městem a mimo něj

Přeprava městem je pro osádku a hlavně pro řidiče vozidla velmi náročnou a nebezpečnou prací. Hlavně ve velkoměstech je pohyb transportního vozidla náročný vzhledem k hustotě silniční dopravy. Řidič se musí maximálně soustředit na jízdu a již nemá čas sledovat okolí a typovat podezřele chodce. V takovém případě musí zasáhnout spolujezdec, který sedí v přední kabině vozidla. Náplní jeho práce není jen typovat nebezpečné chodce a situace, ale i případná pomoc při problematických silničních situacích. K tomu, aby byla přeprava městem co nejbezpečnější, musí být při plánování přepravy vybrán vhodný čas, vzhledem k hustotě provozu a v případě potřeby, může být uzavřena dohoda mezi policií a agenturou o poskytování informací o silničním provozu.

Při přepravě **mimo město** je potřeba si uvědomit, že osádka vozidla může být na cestě i několik hodin. Taková to časová náročnost má za následek únavu členů osádky a snížení jejich pozornosti při provádění přepravy. Rizikovým místem při přepravě je právě střídání řidičů a doplňování pohonných hmot. Při obou těchto činnostech je potřeba, aby

někteří členové přepravní skupiny opustili vozidlo. Nehledě na to, že bezpečnostní podmínky čerpacích stanic nařizují při doplňování paliva vypnout motor. Tato podmínka znemožňuje rychle opustit místo v případě nebezpečí. Při dálkové přepravě je velkým nebezpečím vznik defektů na vozidle, které zamezují bezpečnému pokračování v jízdě. Vzhledem ke vzdálenosti centrálního dispečinku a přepravního vozidla je pouze na osádce vozidla, jak se s tímto problémem vypořádá. Při přepravě velkých a cenných zásilek je přeprava doplněna tzv. kontrolními body. Jedná se o stanoviště pěší nebo motorizované jednotky, která hlásí místo a čas ve kterém přepravní vozidlo tento kontrolní bod projelo.

5.4 Taktika přepravy více vozidly

Ve většině případů je přeprava peněz a cenin prováděna pouze jedním vozidlem. Jsou však situace, u kterých je použití jednoho vozidla nedostačující. U převozů cenin velmi vysoké hodnoty a zvláště nebezpečných převozů, může být použito až několika vozidel. V takovém případě má každé vozidlo určeno svoji funkci a místo v koloně. Pro zvýšení bezpečnosti a zaručení plynulosti dopravy může být kolona doprovázeny i policejním doprovodem ve vozidlech označených jako policie a se zapnutou výstražnou signalizací. Kolona může obsahovat i tzv. průzkumné vozidlo, které vyjíždí 5-10 minut před kolonou. Úkolem tohoto vozidla je kontrola trasy. Po přijetí na místo vykládky musí osádka vozidla zabezpečit prostor. Pracovníci ani průzkumné vozidlo nejsou viditelně označeni. U nebezpečných převozů je počet vozidel stanoven na 4.

Funkce vozidel:

- Průzkumné
- Vedoucí zabezpečovací
- Pancéřové
- Následné zabezpečovací

Při použití pouze dvou vozidel, jede jako první pancéřové a následně zabezpečovací vozidlo, které mírně vybočuje ze svého pruhu směrem do vozovky. Toto pravidlo neplatí vždy. Pokud vozidla přijíždí ke křižovatce, změni vzájemně svoji polohu tak, aby případný náraz třetího vozidla přijíždějícího zprava vykrylo zabezpečovací vozidlo.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 TECHNIKA OBRANY ZAMĚŘENÁ NA PŘEPRAVU CENNOSTÍ

V kapitole je popsáno několik technik, které mohou být použity jako návrh základních znalostí pracovníka v průmyslu komerční bezpečnosti. Pro zvládnutí těchto technik není důležité jen porozumět provedení, ale hlavně nutnost techniku trénovat a věnovat jí dostatek času. Obzvlášť u nebezpečných profesí musí být trénink jedním z hlavních bodů, protože pouze připravenost a včasná reakce dělí tyto pracovníky od vážných zranění. Pro lepší srozumitelnost provedení jsou veškeré techniky sekvenčně popsány a obohaceny o obrazový materiál. Kapitola je rozdělena na několik technik, které jsou seřazeny podle své náročnosti. Hlavním úkolem je seznámit čtenáře s obrannými chvaty proti nejrozumnějším způsobům útoku beze zbraně i se zbraní. Vzhledem k tomu, že se jedná o návrh základních znalostí, byl při výběru vhodných technik kladen důraz na jejich jednoduchost a zároveň funkčnost, neboť čím je obrana složitější, tím je obtížnější nejen její nácvik, ale i využití. Při nácviku bych doporučoval postupovat od jednodušších ke složitějším s postupným zvyšováním rychlosti útoků.

6.1 Vhodný postoj

Většina pachatelů trestných činů, jako je loupežné přepadení využívá tzv. momentu překvapení, kdy se chovají nenápadně a vyčkávají na vhodnou chvíli k útoku. Pouze "cvičené oko" dokáže rozpoznat pachatele a řádně se na jeho útok připravit. Důležité při tom je zvolit vhodný postoj. Pro naše účely postačí rozdělení do dvou druhů:

- základní (výchozí) postoj
- obranný postoj

Základní postoj umožňuje zahájit jakoukoliv akci do všech směrů a umožňuje tak okamžitou reakci. Při tomto postoji je rozkročení na úrovni ramen a chodidla jsou rovnoběžná. Většina váhy je směřována na špičky chodidel a kolena jsou nepatrně pokrčena. Tento postoj je vhodnější v situacích, kdy si nejsme jisti, zda je daný člověk opravdu útočník.

Obrázek 13 Základní postoj

Obranný postoj je mnohem stabilnější díky rozdílné poloze nohou a chodidel. Praváci mají levou nohu mírně vysunutou dopředu. Pravá noha je vzadu s chodidlem mírně vytočeným doprava. Kolena jsou pokrčená a většina váhy těla je v přední části chodidla. Levá ruka je zdvižená do úrovně úst a pravá je přitisknutá k boku. Předloktí svírá s paží úhel 90° . Obě ruce jsou zaťaté v pěst. Pohyb v tomto postoji je realizován vždy pomocí bližší nohy do směru, ve kterém se chceme pohybovat.

Obrázek 14 Obranný postoj

6.2 Technika tzv. navolnění

V případě, kdy došlo k prvotnímu útoku, který se nám podařilo vykrýt, musí obránce přejít do tzv. aktivní obrany, kdy se snažíme útočníka zneškodnit a zamezit dalšímu útoku. Pro snadnější aplikaci dalších technik (viz níže) je potřeba útočníka navolnit. Navolnění provádíme údery a kopy do míst, které způsobí otřes, dezorientaci nebo ztrátu rovnováhy. Při technice navolnění a ostatních obraných technikách, musíme brát v úvahu možnou reakci ze strany společenského prostředí.

6.3 Techniky používané při vyproštění z držení

Držení jednou rukou za oděv (zepředu)

Samotné držení není nijak nebezpečné, ale nesmíme zapomínat, že útočník má druhou ruku zcela volnou a může ji použít k úderu. Tomu musíme zbránit a co nejrychleji se z držení dostat. Pravou rukou si útočníka přidržíme a pootočíme se o 90°, tak aby rameno levé ruky směřovalo na hrudní kost útočníka. Společně s tímto pohybem zvedáme levou paži a obloukovým pohybem ji spustíme přes vnitřní stranu útočnickova loketního kloubu. Díky páce na loket a rychlému přesunu se snadno dostaneme za útočníka a můžeme ho položit na zem nebo v případě potřeby ihned odvést.

Obrázek 15 Držení jednou rukou za oděv (zepředu)

Držení jednou rukou za oděv (zezadu)

Stejně jako v předchozím případě nás útočník uchopil za oděv s plánem udeřit nebo strhnout na zem, a proto musíme jednat rychle. Při obraně se vždy otáčíme volným ramenem (tedy tím, které není v držení) směrem k útočníkovi. Ruku, která je k útočníkovi blíže, opět zvedáme a následně ji necháváme padat přes loketní jamku za vnější stranu útočnickovi ruky. Sevření stahujeme do té doby, dokud se útočník mírně neprohne a nezakloní dozadu. V dalším kroku stačí udeřit útočníka otevřenou dlaní na obličej nebo přesunout nohu za osu útočníka a provést podmet.

Obrázek 16 Držení jednou rukou za oděv (zezadu)

Držení oběma rukama za ramena (zepředu)

Stejně jako v následujícím případě se nás útočník snaží tímto držením odstrčit nebo přitáhnout k sobě. Prvotní tedy je odrazit případný útok a jako u všech ostatních útoků aplikovat techniku navolnění. Obránce se následně pootočí o 90° (např. doleva). Tím útočnickovi napneme paži, předloktí a zároveň ho vyvedeme z rovnováhy. Pravou rukou přidržíme útočníka za zápěstí a dlaní levé ruky udeříme do loketní jamky. S loktem mezi palcem a ukazováčkem opišeme půlkruh a přesuneme se za útočníka. Následně ho můžeme odvést nebo položit na zem a provést zakleknutí.

Obrázek 17 Držení oběma rukama za ramena (zepředu)

Držení oběma rukama za ramena (zezadu)

V tomto případě máme možnost vybrat si stranu, do které se budeme otáčet (pro držení je vhodné zvolit si silnější ruku). Při otáčení zvedáme ruku a necháváme ji padat přes útočnickovi natažené ruce. Úchop stáhneme, aby se útočník nemohl vysmeknout, a provedeme podmet, kterému může předcházet série ran zařatou pěstí do oblasti žeber. Postup je velmi podobný jako u držení jednou rukou za oděv (zezadu).

6.4 Technika proti úderu a kopu

Úder pěstí je jednou z hlavních metod útoku a je potřeba si jeho obranu dobře osvojit. Navíc je obrana proti některým úderům technicky blízka obraně proti útoku některými předměty, jako je např. nůž nebo obušek. Základním předpokladem kvalitní a efektivní obrany je blokování útočnickova úderu a téměř okamžitá zpětná reakce v podobě proti úderu. Při provádění veškerých odrážecích technik je důležité, aby útočnickův úder dopadl na svalnatou část těla.

Obrana proti úderu pravou pěstí

Velká většina lidí jsou praváci, a proto je obrana proti útoku pravou rukou ulehčena již díky obrannému postoji, o kterém jsem se již zmiňoval. Při obraně je pravá ruka u těla

(předloktí a paže svírají úhel 90°) a levá je před obličejem. Útočící pravou ruku zadržíme levým předloktím a pravou pěstí vedeme úder na útočnickův obličej, krk nebo solar plexus. Po úderu sevřeme levou paží seshora útočnickovo blokované předloktí. Nyní máme několik možností, jak postupovat:

- a) Pravou ruku položíme na útočnickovu paži a levou rukou ji seshora uchopíme s následným tlakem vedeným vzhůru. V této póze na loket můžeme útočníka rovnou odvádět nebo položit a zakleknout.

Obrázek 18 Obrana proti úderu pravou pěstí 1

- b) Přiblížíme se k útočnickovi a pravou nohou vkročíme za osu útočníka a provedeme podmet. Rychlím švihem, vedeným nad oblast lýtka zbavíme útočníka rovnováhy a po dopadu na zem můžeme nasadit páku nebo provést zakleknutí.

Obrázek 19 Obrana proti úderu pravou pěstí 2

Obrana proti úderu levou pěstí

U této techniky je obrana velmi podobná, jen s tím rozdílem, že je vše provedeno obráceně. Proto si na tomto úderu ukážeme ještě jinou možnou techniku. Úder levou pěstí odrazíme, pravím předloktím a po odražení chytíme pravou rukou útočnicka za zápěstí. V případě potřeby můžeme provést několik úderů vedených levou pěstí na útočnickův obličej, krk nebo solar plexus. Z obranného postoje vykročíme levou nohou směrem k útočnickovi a současně s přisunutím pravé nohy se mírně pokrčíme v kolenou. Pravou rukou si útočnicka přidržíme za paži a s předklonem ho přehodíme přes levé rameno.

Obrázek 20 Obrana proti úderu levou pěstí

Obrana proti bočnímu kopu

Při použití této techniky kop nejprve zablokujeme, aby způsobil co nejmenší škody. Stačí pouze natočit atakovanou nohu a boky do směru, z kterého přichází útok. Jelikož je přední část těla a stehna pokryta větším množstvím svalstva (oproti bokům), bude úder částečně změkčen, než dorazí až ke kosti. Kopnutí je poměrně nebezpečný útok a při útoku na nechráněnou část může podstatně snížit možnost další obrany. Ihned po nárazu uchopíme útočící nohu, přiblížíme se k útočnickovi a nohou u volné ruky provedeme podmet.

Obrázek 21 Obrana proti bočnímu kopu

Zneškodnění útočníka

Pokud útočník neútočí přímo na nás, ale na někoho jiného můžeme ho překvapit zezadu a následně strhnout na zem. Provedení je velice jednoduché a je účinné i na robustnější útočníky. Techniku provádíme tak, že se přesuneme za útočníka a oběma rukama jej uchopíme za obličej. Skrže natažené prsty necháme projít útočníkův nos a tahem nahoru a k sobě jej přitáhneme k sobě. Provedení techniky je mnohem jednodušší, pokud chodidlem prošlápneme útočnickovi nohu v koleně, takže útočník ztratí stabilitu.

Obrázek 22 Zneškodnění útočníka zezadu

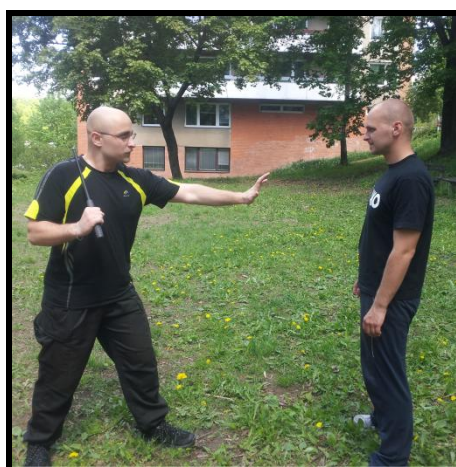
6.5 Použití obraných prostředků

Pokud se dostaneme do kontaktu s útočníkem a je potřeba využít obranných prostředků je situace poměrně nebezpečná. Ani v tomto případě se však nesmíme nechat unést a techniku provádět s přihlédnutím na její možné následky. Toto pravidlo platí hlavně u pracovníků v průmyslu komerční bezpečnosti. Do každého chvatu a úderu musíme vkládat jen tolik síly, kolik je potřeba k překonání útočníka. Při nácviu páčení je nutné provést techniku rychle, ale dotahovat pomalu.

6.5.1 Teleskopický obušek

Základní držení

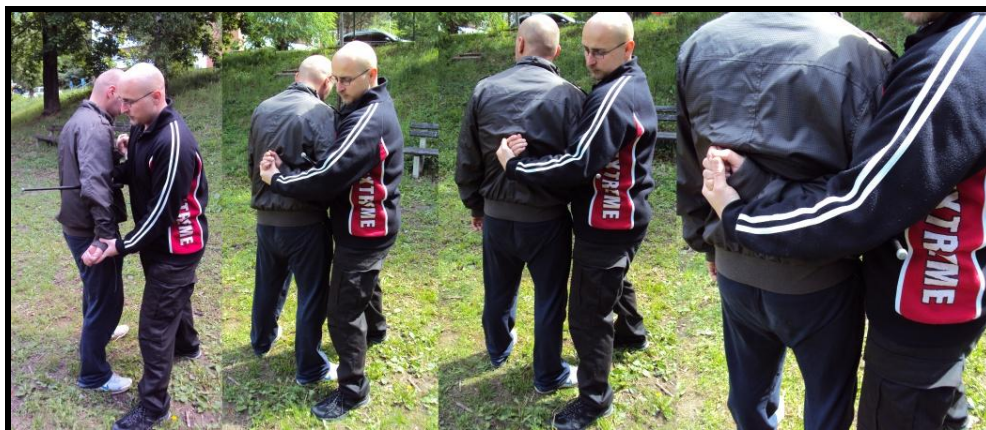
Umístění teleskopického obušku je velmi důležité pro rychlé a snadné použití. Pouzdro na obušek připevňujeme na opasek, vždy na stranu silnější ruky (tedy praváci napravo, leváci nalevo). Při nutnosti použít obranu proti útočníkovi, vytáhneme obušek za rukojeť a švihem ho rozložíme do pracovní polohy. Ruku s obuškem přesuneme před sebe a koncovku zvolna položíme na své rameno. Volnou ruku natáhneme k útočníkovi s rozevřenou dlaní. Dáváme mu tak najevo, aby přestal útočit. Zároveň si udržujeme distanční vzdálenost potřebnou k provedení úderu. Údery vedeme na části těla nechráněné svalstvem, jako je klíční kost, lokty, kyčelní klouby a kolena. Pokud nás útočník přímo nenapadá, ale snaží se nás pouze odstrčit nebo přidržet rukou je úder vedený přes prsty a klouby dostatečnou výstrahou.

Obrázek 23 Základní držení
teleskopického obušku

Odvedení pomocí teleskopu

Útočníka stojícího čelem nejdříve navolníme např. kopem vedeným z vnitřní strany stehna nebo úderem pěstí do oblasti břicha a následně ustoupíme stranou. Tím dosáhneme toho, že se útočník předkloní. Ruku s teleskopickým obuškem podsuneme mezi skloněnou hlavu a tělo útočníka a špičku obušku zaklíníme do vlastního podpaží. Druhou volnou rukou přidržíme útočníkovi hlavu dole a stáhneme sevření.

Obrázek 24 Odvedení pomocí teleskopu zepředu

Útočníkovi stojícímu zády prostrčíme vysunutý obušek mezi dělem a jeho rukou. Druhou rukou jej uchopíme za zápěstí a začneme ruku ohýbat směrem nahoru. Zároveň obušek zaklíníme do vlastního podpaží a tlakem dolů vytvoříme páku na ruku útočníka. Tlak, je stejně jako u první metody dostatečný, pokud se útočník prohne a pokouší se postavit na špičky.

Obrázek 25 Odvedení pomocí teleskopu zezadu

6.5.2 Obranné spreje

Obranné spreje jsou velmi rozšířeným obranným prostředkem. Je to hlavně díky jejich finanční dostupnosti a snadné obsluze. Nesmíme ale zapomínat, že mohou být i nebezpečné nejen pro útočníka ale i pro samotného obránce a použití doporučuji pouze v nevyhnutelných případech. Při použití stačí pouze namířit na útočníka a stisknout. Musíme dávat velká pozor na vítr, který by mohl slzotvornou látku vychýlit nebo dokonce nasměrovat zpět na obránce. Pokud se k zasaženému útočníkovi potřebujeme dostat např. pro odcizenou věc, musíme se dostatečně nadechnout a s částečně zakrytým obličejem se přiblížit. V zasažené oblasti se zdržujeme co nejkratší dobu a snažíme se nedýchat.

Zvolíme-li nevhodný obranný sprej může dojít k těmto následkům:

- Nedostatečný účinek
- Nepřesná aplikace
- Zamoření okolí zákroku
- Účinný pouze na kratší vzdálenost

Obrázek 26 Použití obranného spreje

6.6 Techniky proti útoku nožem a palnou zbraní

Přímý útok nožem

Jedná se o útok, kdy útočník drží nůž před sebou a pohybuje s ním dopředu a dozadu s občasným vykročením. V takovém případě je dobré vyčkat na vhodnou chvíli a úderem obou dlaní proti sobě nůž útočnickovy vyrazit.

Obrázek 27 Přímý útok nožem

Obloukový útok nožem

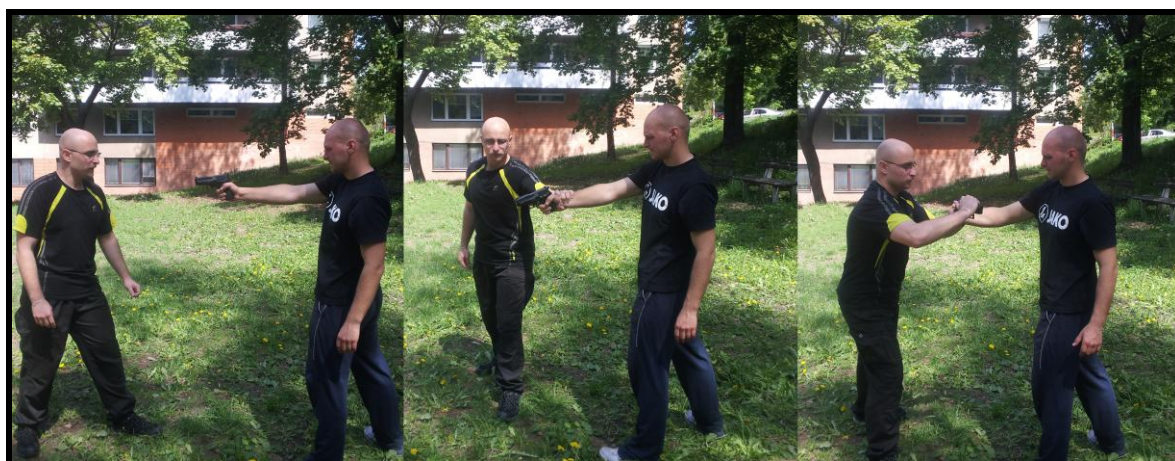
V tomto případě je útok veden obloukem většinou směrem shora dolů. Obránce vykročí levou nohou a předloktím levé ruky blokuje útok. Následně přistoupí k útočnickovi co nejbližší a ruku s nožem uzamkne v podpaží. Ranou nebo tlakem vedeným do oblasti obličeje následně srazí útočnicka na zem. Odzbrojení provádíme vyražením nože ze sevřené pěsti pomocí dlaně.

Obrázek 28 Obloukový útok nožem

Útočník míří palnou zbraní na obránce, zepředu

Obránce uchopí útočnickovu ruku za zápěstí a s úkrokem do strany zatáhne útočnickovu ruku směrem dopředu a tím ztratí rovnováhu. Druhou rukou uchopíme zbraň za závěr, který mírně potáhneme do zadní polohy. Hlaveň se stane pákou, která nám umožní vypáčit zbraň. Pro úchop za zápěstí používáme vždy opačnou ruku, než tu, ve které útočník drží zbraň. Při této technice jsou využívány svaly trupu a síla páky, která je několika násobně větší, než je síla zápěstí a je tedy vhodná na použití i proti silnějšímu útočníkovi. Pro úspěšné zakončení je potřeba využít momentu překvapení a proto nedoporučuji používat techniku navolnění.

Obrázek 29 Napadení palnou zbraní zepředu

Útočník míří palnou zbraní na obránce, zezadu

Podle tlaku hlavně na těle zjistíme, v jakém místě na nás útočník míří. Obránce se natočí k útočníkovi bokem a rukou, která je blíž ke zbrani, obtočí ze shora útočnickovu ruku a přitáhne loket k sobě. Volnou rukou následně zasadí několik ran do oblasti obličeje krku nebo hrudní kosti, čímž vyvede útočníka z koncentrace a rovnováhy. Pokud držíme ruku se zbraní levou rukou, tak pravou nohu můžeme prostrčit za osu útočníka a švihem zpět útočníka podrazit. Tuto techniku můžeme použít pouze na útoky z bezprostřední blízkosti. S rostoucí vzdáleností mezi obránce a zbraní, klesá i úspěšnost této techniky a osobně bych ji nedoporučil používat při větších vzdálenostech (nad 75 cm).

Obrázek 30 Napadení palnou zbraní zezadu

6.7 Zakleknutí a odvedení

Veškeré techniky popsané níže jsou již závěrečnou fází, každé obranné akce. V praxi se můžeme setkat se situacemi, které budou vyžadovat útočníka nejen zneškodnit, ale i odvést a zadržet na nezbytně dlouhou dobu. Hlavní zásadou při zadržení a bezpečném transportu je, že útočník musí být vždy pod stálou kontrolou obránce. Techniku zakleknutí můžeme rozdělit do tří základních kroků, které na sebe vzájemně navazují.

- a) Pro lepší názornost si techniku předvedeme např. na obraně proti úderu pravou pěstí. Po zneškodnění útočnickova úderu jej podmetem dostaneme na zem. Při tom nepouštíme z držení jeho pravou (útočící ruku). Potažením této ruky směrem vzhůru dosáhneme toho, že se útočník převalí na levý bok. Toho ihned využijeme a v pokleku přiložíme levé koleno na útočnickův krk a pravé koleno na jeho pravý bok do oblasti žeber. Současně s tímto zakleknutím uchopíme pravou rukou útočníka za zápěstí a levé předloktí vložíme do loketní jamky útočníka. Loket i zápěstí útočící ruky ohneme směrem dolů do nejmenšího možného úhlu a ruku zapřeme o vlastní břicho. Při pohybu útočníka zvýšíme tlak vedený na krk a bok a zároveň přitáhneme nasazenou páku na zápěstí. Tento druh zadržení je náročný na fyzickou stránku obránce a jeho účinná doba se pohybuje v řádech několika minut.

Obrázek 31 Krátkodobé zakleknutí

- b) Pro **dlouhodobější zadržení** je mnohem lepší použít techniku, při které útočníka přisedneme. Tato technika může plynule navázat na předchozí akci. Pravou rukou stále držíme útočníka za zápěstí. Levou ruku položíme přes loket tak, aby palec směřoval do loketní jamky. Tlakem na loket a držením zápěstí přetočíme útočníka na břicho. Drženou ruku zatáhneme doprostřed zad a levou nohu přisuneme co nejbližší k vyčnívajícímu lokti útočníka. Totéž uděláme i s druhou rukou. Nyní máme útočníka na břicho s oběma rukama za zády a s nasazenou pákou na zápěstí. Pro lepší výdrž a menší fyzické vyčerpání v této poloze se posadíme na útočnickova záda. Díky této poloze je technika vhodná pro dlouhodobé zadržení v řádech až desítek minut.

Obrázek 32 Dlouhodobé zakleknutí

- c) V některých případech se může stát, že i po zakleknutí má pachatel dostatek sil a brání se. Pokud k tomu dojde, doporučuji přesunout se nad oblast ramen a hlavu (obličej směřuje dolů) sevřít mezi stehna. Uvolníme páku na zápěstí a ruce přesuneme na hlavu tak, aby prsty směřovali podél lícních kostí k bradě. Postupně zvyšujeme tlak vedený na hlavu směrem dolů a útočnickovi dáváme pokyn k uklidnění.

6.7.1 Odvedení

Jedná se o techniku, která se ideálně aplikuje ihned po prvním bodu zakleknutí. Útočník leží na zemi s nasazenou pákou na zápěstí a s koleny na krku a boku. Páčenou ruku útočníka přesuneme z oblasti břicha do loketní jamky pravé ruky a tahem směrem do pravé strany přinutíme pachatele, aby si sedl. Vydáme pokyn ke skrčení pravé nohy a to tak, aby pata směřovala k vnitřní straně stehna. Pokyn můžeme zdůraznit přitážením páky na zápěstí.

Pravou rukou, která je nyní volná, chytíme útočníka pod bradou a prsty zatlačíme mezi horní část ohryzku a klíční kost. S pokynem „vstávej“ tlačíme prsty levé ruky směrem nahoru a útočníka vytáčíme do pravého boku. Díky pokrčené noze a tlaku vedeným na spodní čelist se útočník dobrovolně a snadno zvedá ze země. Po vyzdvižení jej mírně prohne a opřeme o vlastní hrudník.

Obrázek 33 Odváděcí technika

7 NÁVRH ŘEŠENÍ PROFESNÍ OBRANY V SOUVISLOSTI S PŘEPRAVOU CENNOSTÍ

Zpracovat důkladný a bezchybný plán přepravy je jednou z hlavních podmínek pro provedení bezpečné přepravy peněz a cenností. Bohužel se při přepravě můžeme dostat do situace, která si vyžaduje změnu nebo improvizaci v provedení přepravy a i na tyto momenty musí být pracovníci připraveni. Jako jeden z problémů se mi jeví i každodenní rutina, která může snížit schopnost předvídat rizika a nebezpečí.

V kapitole si ukážeme několik názorných případů z oblasti profesní obrany, se kterými se můžeme setkat při plnění povinností pracovníka bezpečnostní agentury. Na situacích je ukázáno několik kritických chyb a správné řešení. Některé případy jsou úmyslně pozměněny, aby bylo možné důkladně popsat danou situaci a její řešení. V této kapitole jsem se zaměřil na návrh vybavení pro pracovníky bezpečnostních agentur a analýzu informací z vlastního šetření, které proběhlo formou dotazníku.

7.1 Loupežné přepadení peněžního transportu

Jak se později ukázalo, bylo přepadení dlouhodobě plánované a lupiči měly uvnitř bezpečnostní agentury osobu, která jim poskytovala informace o plánované přepravě. Mlčenlivost byla jednou z nedodržených podmínek, které vedli k usnadnění práce pachatelům. Přepadení peněžních transportů je na našem území ne zcela běžnou praxí.

7.1.1 Průběh loupežného přepadení

Dne 16. 9. 2002 přišel zastupující řidič do bezpečnostní agentury a vyzvedl si klíče a veškeré dokumenty od přepravního vozidla. I přes technické problémy zahájil i se zbytkem přepravní skupiny pracovní den. Přepravní skupinu tvořil řidič, velitel transportu, kurýr a ochránce.

O několik minut později převzala přepravní skupina určitý finanční obnos a vydala se na předem určené místo k vyložení zásilky. Při přepravě se opět projeví technické problémy vozidla (závada na bezpečnostních dveřích, problémy s elektronikou a špatné jízdní vlastnosti vozidla).

Při průjezdu v zúžené části vozovky bylo vozidlo zastaveno jedním z lupičů, který se vydával za pracovníka policie. Po zastavení přiběhl k vozidlu další muž a umístil na přední sklo ceduli s nápisem, která vyzývala pracovníka přepravní skupiny k opuštění vozidla pod vyhrůžkou použití výbušného systému. Další dva lupiči mířili na přepravní vozidlo palnými zbraněmi. Velitel transportu nereagoval na otázky řidiče, který se ptal, co má dělat, a tak řidič vozidla otevřel bezpečnostní dveře. Útočníci spoutali přepravní skupinu a s pytli přes hlavu je umístily do přechodové komory auta.

7.1.2 Hodnocení situace

Přeprava peněz a cenin je jednou z nejnáročnějších aktivit, které bezpečnostní agentury provádí. Právě proto je potřeba, aby byla plánována a provedena pracovníky s dlouholetou praxí a zkušenostmi. Před loupeží i při jejím průběhu udělali pracovníci bezpečnostní agentury několik chyb, které se staly osudné pro bezproblémové ukončení převozu.

Chyby ze strany bezpečnostní agentury

- poskytla zaměstnancům vybavení ve stavu vylučujícím jeho použití
- nezajistila obhlídku přepravní trasy
- nekvalitně připravila své zaměstnance

Chyby ze strany řidiče

- nenahlásil technické problémy na vozidle
- neprovedl prohlídku vozidla
- zastavil na nebezpečném místě
- otevřel bezpečnostní dveře

Chyby ze strany velitele transportu

- neinformoval dispečink o technických problémech
- neinformoval dispečink o průběhu přepravy a případných komplikacích
- v klíčových momentech nerozhodl nebo bylo jeho rozhodnutí chybné

7.1.3 Jak měl převoz proběhnout?

Před zahájením přepravy musí být přepravní trasa fyzicky projeta pracovníkem bezpečnostní agentury (nejlépe řidičem provádějícího přepravu). Při kontrole trasy věnujeme zvýšenou pozornost místům, které mohou být pro provedení přepravy nebezpečné. Zvýšenou pozornost věnujeme také různým uzavírkám, místům se sníženou povolenou rychlostí a pracovním činnostem prováděných na vozovce a v jejím okolí. Zjištěné nebezpečí nahlásíme dispečinku, a pokud je to potřeba, zvolíme náhradní trasu pro převoz.

Řidič přepravního vozidla musí znát jeho technický stav a při převzetí na začátku pracovní směny je povinen zkontrolovat veškeré vybavení vozidla a jeho správnou funkčnost. Pokud je s vozidlem nebo jeho vybavením něco v nepořádku, nahlásí tyto závady odpovědnému vedoucímu a požádá o náhradní vozidlo, které opět zkontroluje a doplní pohonné hmoty.

Přeprava je rozdělena na dílčí úkoly a po každém kroku je přepravní skupina povinná oznámit místo, čas a stav prováděného úkolu. Pokud se jedná např. o vyzvednutí nebo předání zásilky připadá povinnost oznámení na kurýra.

Hlavním momentem, který zajistil nezdar přepravy, byla chvíle, kdy řidič nerespektoval bezpečnostní nařízení a v kritickém úseku se přiblížil až k policistům (převlečení lupiči). V zúžené části vozovky měli pracovníci přepravní skupiny věnovat zvýšenou pozornost okolí. Zastavování vozidla měli provést v dostatečné vzdálenosti od překážky a s falešnými policisty komunikovat pouze pomocí megafonu. Tuto nově vzniklou situace měli okamžitě nahlásit na dispečink a požádat o potvrzení, že se jedná skutečně o policii. V některých případech je dispečinkem vyslána i odpovědná osoba, která potvrdí, že se jedná o převoz peněz a komunikuje s policií.

Postup osádky v akutní situaci:

- Zachovat klid a nejednat zbrkle
- Nevypínat motor a nechat vozidlo uzamčené
- Spustit poplach a vyrozumět dispečink o situaci
- Ujet z ohrožené zóny (pokud je to možné)
- Použít obranné prostředky a palné zbraně (pokud je to nutné)

7.2 Využití chodníkového rizika při přepadení

Jedná se o zvýšené riziko při nakládání nebo vykládání zásilky do přepravního vozidla. Jak jsem se již zmínil, je přeprava peněz a cenin vozidlem jednou z nejbezpečnějších metod přepravy. Tuto skutečnost často vědí i případní pachatelé loupeží. Je to také jeden z hlavních důvodů, proč se většina pachatelů zaměřuje spíše na méně chráněné bankovní nebo poštovní objekty. Při přepadení peněžního transportu je většina pachatelů, této trestné činnosti, současní nebo bývalí zaměstnanci bezpečnostních agentur, kteří znají vnitřní předpisy a slabá místa plánovaných přeprav. Právě díky tomu je výběr, školení a prověření pracovníka jednou z důležitých částí při sestavení přepravní skupiny. Každý zaměstnanec bezpečnostní firmy si musí uvědomit dvě základní věci:

- a) Většina pachatelů chce jen peníze, nikoli život
- b) Pachatel je nejnebezpečnější v momentu, kdy již získal svůj lup

Při tom, ale nesmí zapomínat na své povinnosti, které má jako pracovník bezpečnostní agentury.

7.2.1 Průběh loupežného přepadení

Pracovníci soukromé bezpečnostní agentury přijíždějí před pobočku obchodního domu, ve kterém mají převzít finanční hotovost a parkují vozidlo několik metrů od hlavního vchodu. Přepravní skupina je dvoučlenná a je tvořena řidičem a kurýrem. Kurýr vstupuje do objektu hlavním vchodem. Po několika minutách opět vychází stejnou cestou a ukládá pytle i s finanční hotovostí do přepravního vozidla. V tom okamžiku k němu přistoupil maskovaný pachatel a vstříkl mu slzotvornou látku do obličeje. Pachatel využil situace a zmocnil se pytlů a služební pistole, kterou ohrožoval okolí. Následně uběhl několik metrů a nasedl do připraveného auta, ve kterém byl jeho komplic. Druhý člen přepravní skupiny (řidič) začal pachatele pronásledovat a současně se snažil kontaktovat dispečink a policii. Pachatelé na pronásledovatele několikrát vystřelili z odcizené pistole.

7.2.2 Hodnocení situace

Pachatel byl v tomto případě zřejmě seznámen s postupem během nakládání zásilky nebo práci bezpečnostních pracovníků delší dobu sledoval. Pachatelé byli velmi nebezpeční, neboť při úniku použili palnou zbraň a nebrali ohled na okolí. Při plánování a

provedení přepravy vzniklo opět několik chyb. Přepravní skupina měla ke vstupu do objektu použít boční vstup nebo vstup pro zaměstnance. Dostala by tak nejen sebe, ale i přepravní vozidlo mimo rušný prostor a kurýr by si snáze všiml chystaného útoku. Přenos hotovosti ve vnitřních prostorech je popsán již dříve (viz. Kapitola 5). Hlavními body jsou rychlost, bezpečnost, bez přístupu veřejnosti.

Kurýr a řidič zřejmě porušili své povinnosti a při nakládání zásilky nevěnovali dostatečnou pozornost okolí. Při prohlídce by zaznamenali náznak připravovaného útoku a přítomnost podezřelé osoby. Vzhledem k absenci třetí osoby (ochránce) měl pachatel ulehčenou práci a stačilo mu jen pytle s penězi odnést. Bohužel počet osob, které se podílejí na přepravě, si určuje soukromá bezpečnostní agentura sama a vzhledem ke snaze ušetřit je hlavní redukovanou složkou hlavně personální oblast. S tím samozřejmě nemohl kurýr nic dělat, ale mohl požádat o doprovod ze strany pracovníků zabezpečující ochranu obchodního domu. Řidič správně zareagoval a ihned oznámil situaci a základní popis podezřelého na dispečink. Svým pronásledováním vystavoval sebe a okolí dalšímu nebezpečí, ale průběžným hlášením přispěl k rychlému zadržení obou útočníků.

7.3 Návrh vybavení pro pracovníka provádějícího přepravu

Při výběru správného vybavení nesmíme zapomínat i na jeho celkový užitek a prospěšnost. Některé bezpečnostní agentury redukují své finanční výdaje právě skrze vybavení. Při provádění objemnějších finančních převozů to nepovažují za vhodnou strategii pro udržení bezpečnostní úrovně. Jednou z otázek, kterou musí zaměstnanci a firma řešit je celková hmotnost vybavení. V následující kapitole je vytvořen návrh vybavení pro pracovníky provádějícího přepravu.

- a) Stejnokroj – Je stejný pro všechny členy přepravní skupiny. Vhodným druhem je kombinéza tmavé barvy (podobná policejním). Kombinéza by měla být z kvalitních a odolných materiálů a může být opatřena označením bezpečnostní agentury.

Obrázek 34 Stejnokroj - kombinéza¹⁶

- b) Vhodná obuv – Nesmí bránit v chůzi nebo běhu v přírodním terénu nebo při překonávání různých překážek. Obuv by měla být z kvalitních materiálů a chránit nohu až nad kotníky.

Obrázek 35 Taktická obuv¹⁷

- c) Rukavice – Nesmí být překážkou při plnění pracovních povinností. Volíme rukavice vyrobené z měkké kůže s možností volného pohybu prstů a s ochranným plastem přes klouby.

^{16 17} Zdroj: TOJA Professional: *Taktická výstroj* [online].

Obrázek 36 Protiúderové rukavice¹⁸

- d) Balistická vesta – Je nezbytným doplňkem bezpečnostního pracovníka. Druh vesty by měl být volen tak, aby byla schopná odolat střele obvyklých ráží krátkých zbraní a příliš nebránila pohybu (hlavně u řidiče).

Obrázek 37 Balistická vesta¹⁹

- e) Přilba, čepice – Přilba poskytuje vysoký stupeň ochrany při úderu předmětem nebo pěstí. Její nevýhodou je snížená citlivost na zvukové podněty a omezení výhledu.

Obrázek 38 Přilba²⁰

^{18 19} Zdroj: TOJA Professional: *Taktická výstroj*. BÍLKOVÁ, Jana. *TOJA Professional*: [online].

²⁰ Zdroj: EUROFIRE. *Eurofire.cz* [online].

- f) Služební pistole – Je určena jako jedna z posledních možností obrany proti přepadení. Možnosti její použití upravují patřičné zákony a nařízení. Vhodná ráže: 9 x 19.

Obrázek 39 Služební pistole SIG SAUER P226²¹

- g) Vysílačka, mobilní telefon – Vysílačka je jednou z možností komunikace mezi členy přepravní skupiny a dispečinkem. Její nevýhodou je možnost odposlechu a proto se stále více přechází k používání mobilních telefonů

Obrázek 40 Vysílačka²²

²¹ Zdroj: SIG SAUER P226. *REMTEK: ARMS* [online].

²² Zdroj: Vysílačky pro hasiče: Radiostanice Motorola CP040 VHF vysílačka [online].

Doplňkové vybavení:

- h) Obranné prostředky
- i) Svítidla
- j) Individuální obvaz
- k) Hodinky (seřazené na velitelský čas)
- l) Lékárnička
- m) Nářadí na opravu závad automobilu
- n) Pouta

7.4 Vlastní šetření

Vlastní šetření bylo provedeno pomocí dotazníkových průzkumů, který byly dobrovolné a anonymní. Dotazník pro veřejnost byl volně dostupný na internetových stránkách a současně umístěn na sociální síť. Dotazník na soukromé bezpečnostní agentury byl zaslán každé agentuře zvlášť na emailovou adresu. Každý z dotazníků se skládal ze série otázek, jejichž cílem bylo získat názory a fakta od respondentů.

7.4.1 Dotazník pro veřejnost

Ne všechny vyplněné dotazníky obsahovaly slovní odpovědi, na druhé straně však byly v některých otázkách obsaženy vícečetné odpovědi. Dotazník, byl rozdělen do několika kategorií na otázky:

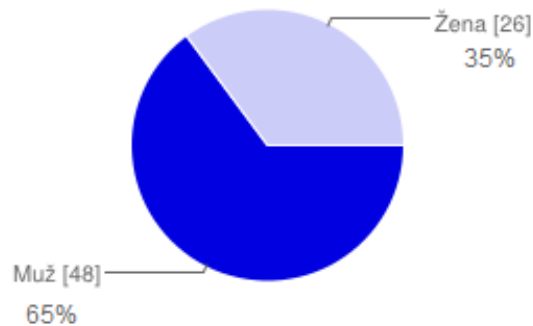
- Identifikační (otázky 1, 2)
- Názorové (otázky 4, 5, 11, 12)
- Vědomostní (otázky 3, 6, 7, 8, 9,10)

Hlavní cíl: Dotazník má za úkol zjistit znalosti a informovanost obyvatel o práci bezpečnostních agentur při přepravě cenin a zjistit názor obyvatel na přepravu prováděnou bezpečnostními agenturami.

7.4.1.1 Analýza získaných výsledků

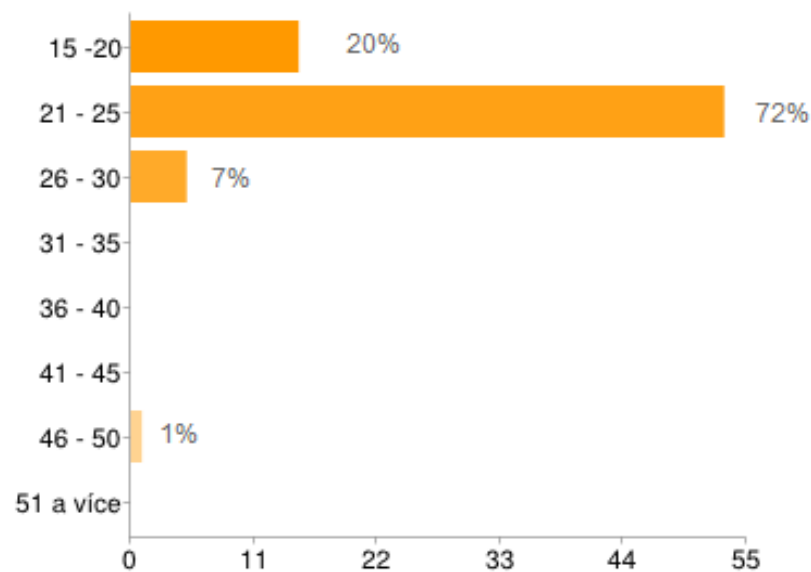
1. Jste?

- MUŽ
- ŽENA

Obrázek 41 Graf zastoupení obou pohlaví

2. Váš věk?

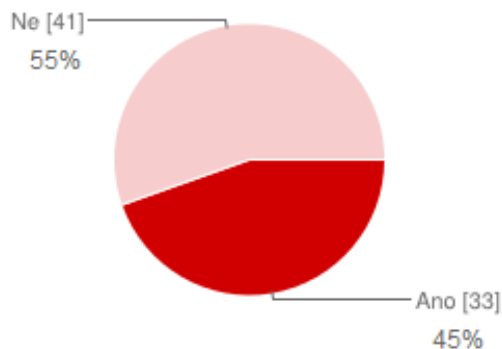

Obrázek 42 Graf věkového zastoupení

Hodnocení: Struktura respondentů podle věku byla tvořena hlavně mladými lidmi. To je zapříčiněno formou rozesílání dotazníku, který byl umístěn na internetových stránkách.

3. Znáte nějakou bezpečnostní agenturu zabývající se přepravou peněz a cenin?

- ANO
- NE
- Pokud ANO jakou:

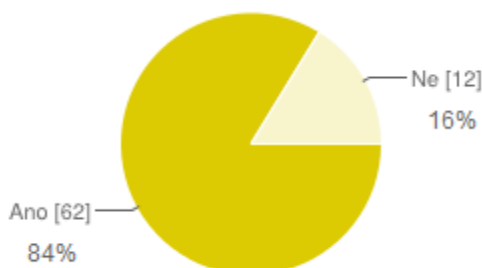

Obrázek 43 Graf znalosti bezpečnostních agentur

Hodnocení: Každý obor lidské činnosti se musí vyvíjet a zdokonalovat, aby byl schopný konkurence. Jinak tomu není ani u bezpečnostních agentur, proto jich stále více nabízí i možnost chráněné přepravy. Nejznámější bezpečnostní agenturou zabývající se přepravou peněz a cenin je podle respondentů Group 4 Securitas a.s. označovaná zkratkou G4S. Z celkového počtu kladných odpovědí, kterých bylo 33, byla 28 krát zmíněna právě tato bezpečnostní agentura.

4. Myslíte si, že by měli pracovníci bezpečnostních agentur při přepravě cenin nosit palnou zbraň?

- ANO
- NE
- Proč:

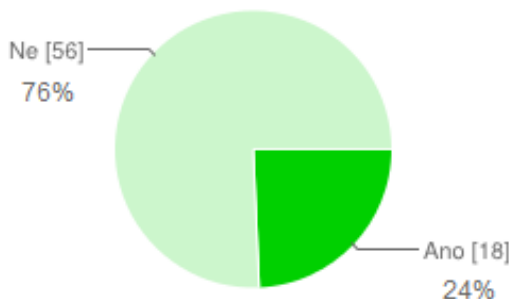

Obrázek 44 Graf názorovosti na palné zbraně 1

Hodnocení: S touto otázkou úzce souvisí problematika informovanosti občanů o dění v tomto oboru. V otázce se drtivá většina respondentů shodla na tom, že by pracovníci bezpečnostních agentur měli nosit palnou zbraň. Většina respondentů obhajujících tento postoj k dané věci, byla toho názoru, že palnou zbraň potřebují k obraně a ochraně sebe a převážených cenin. K tomuto názoru se přikláním i já, neboť neozbrojená přepravní skupina, by neměla proti ozbrojeným útočnickům žádnou šanci. V odpovědích se vyskytly i názory opačné, které zastávají názor, že převážené ceniny jsou dostatečně chráněny jinými prostředky (bezpečnostní zavazadla a vozidla). U několika respondentů se projevila neznalost bezpečnostních agentur a jejich povinností. Respondenti vyjádřili své obavy ze zkratové reakce a z nedostatečného proškolení při používání zbraně. V odpovědích se vyskytl i názor, že pracovníci bezpečnostních agentur nejsou držitelé zbrojních průkazů, i když při přepravě palné zbraně používají.

5. Myslíte si, že by těmto pracovníkům stačila maketa zbraně?

- ANO
- NE

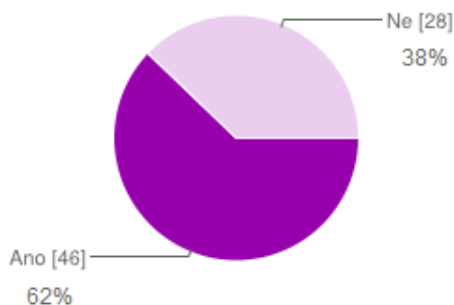

Obrázek 45 Graf názorovosti na palné zbraně 2

Hodnocení: Otázka číslo 5 má jistou návaznost na otázku předchozí, ve které se 12 respondentů vyjádřilo proti používání palných zbraní bezpečnostní agenturou. U otázky, zda by pracovníkům bezpečnostních agentur stačila maketa zbraně, se 18 respondentů vyjádřilo souhlasně. Osobně se přikláním na stranu těch, kteří použití různých maket a náhražek odmítají. S ohledem na sousední státy, můžeme říci, že je Česká republika jednou z bezpečnějších oblastí v oboru přepravy peněz. I přes to k loupežnému přepadení dochází a pracovníci provádějící přepravu musí mít možnost obrany proti ozbrojenému útočnickovi.

6. Víte o nějakém případě přepadení transportu peněz a cenin?

- ANO
- NE

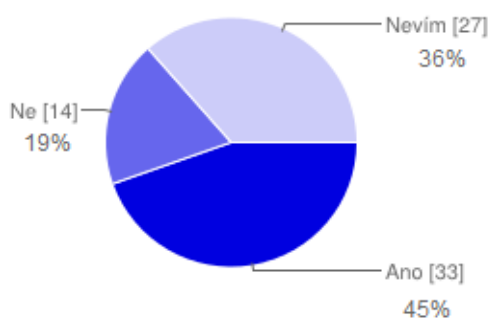

Obrázek 46 Graf znalosti bezpečnostních agentur

Hodnocení: Jak jsem se již zmínil, není přepadání peněžních transportů na denním pořádku. Proto jsou výsledné hodnoty spíše překvapením. Média poukazují na tyto zprávy, právě díky jejich menšímu výskytu, poměrně často. Zřejmě právě díky tzv. „loupeži století“ je procento lidí, kteří vědí o nějakém případě přepadení transportu, tak vysoké.

7. Prochází podle vás pracovníci bezpečnostních agentur psychologickými testy stejně jako policie?

- ANO
- NE
- Nevím

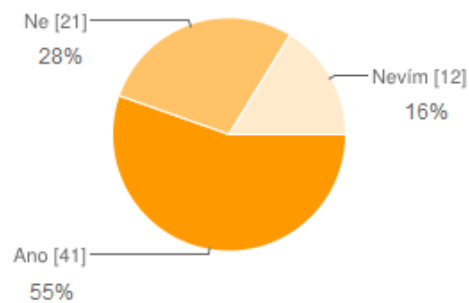
Obrázek 47 Graf názorovosti na psychologické testy pro SBS

Hodnocení: Z odpovědí respondentů vyplývá, že ne malé procento veřejnosti nemá informace o bezpečnostních agenturách. To je způsobeno malou informovaností obyvatel a nedostatky v legislativě, které by specifikovaly požadavky na tyto pracovníky. V současné

době nemají bezpečnostní agentury povinnost podrobovat své zaměstnance psychologickým vyšetřením.

8. Mají pracovníci bezpečnostních agentur právní povinnost absolvovat kurzy sebeobranu nebo profesní obrany?

- Ano
- Ne
- Nevím

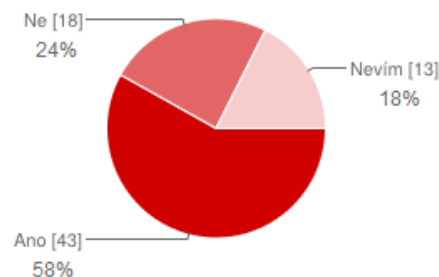

Obrázek 48 Graf názorovosti na právní povinnost pro SBS

Hodnocení: Většina respondentů se shodla na tom, že pracovníci SBS mají povinnost procházet různými kurzy pro zdokonalení svých schopností. V tomto znění se vyjádřilo plných 55 %. Z toho plyne, že veřejnost ví o profesionalitě bezpečnostních agentur a jejich zaměstnanců.

9. Mohou pracovníci bezpečnostních agentur zadržet osoby přistížené při trestném činu?

- Ano
- Ne
- Nevím

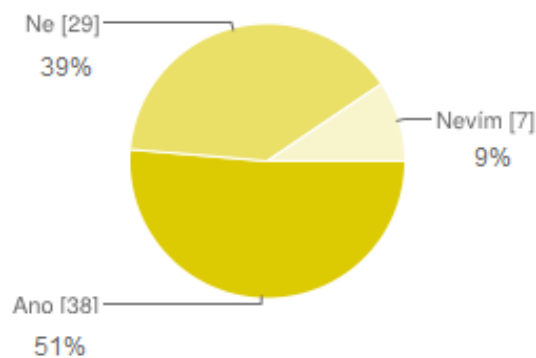

Obrázek 49 Graf znalostí legislativy 1

Hodnocení: Tato otázka byla podobně jako následující koncipována na znalost legislativy určené nejen pro bezpečnostní agentury, ale i samotné veřejnosti. V obou případech respondenti projevili poměrně dobrou znalost v tomto oboru a na otázku zda mohou pracovníci bezpečnostních agentur zadržet pachatele přistiženého při trestném činu, odpověděli kladně.

10. Můžete takového pachatele zadržet i vy?

- Ano
- Ne
- Nevím

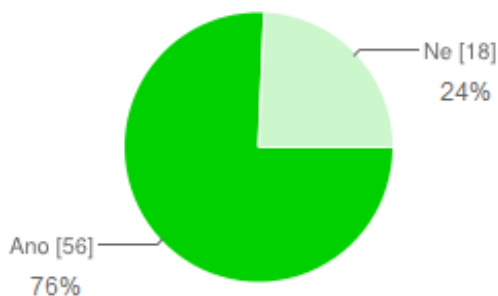

Obrázek 50 Graf znalostí legislativy 2

Hodnocení: Většina respondentů správně odpověděla, že mohou zadržet pachatele přistiženého při trestném činu. Samozřejmě se jedná o možnost, nikoli o povinnost. Zarážející je poměrně vysoké procento osob, které si myslí, že takového pachatele zadržet nemohou nebo o tomto právu nevědí.

11. Mohou pracovníci při přepadení transportu vydat pachatelům peníze a ceniny?

- Ano
- Ne
- Pokud Ano za jakých podmínek:

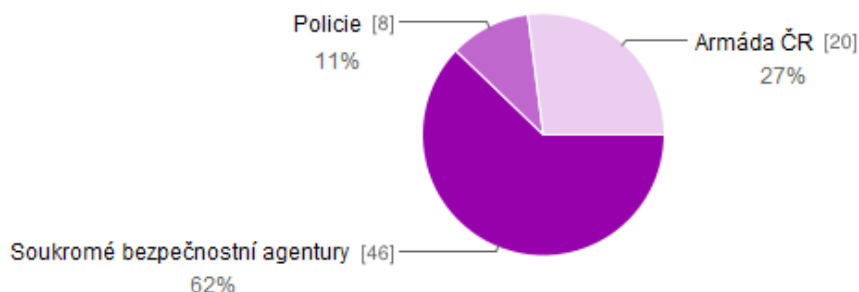

Obrázek 51 Graf názorovosti na přepadení transportu

Hodnocení: Velké procento respondentů souhlasí s vydáním peněz nebo cenin při přepadení, za určitých okolností. Následné odpovědi zredukovaly tyto okolnosti na základní stav a to ten, kdy je ohrožen život pracovníků provádějících přepravu. V tomto smyslu se vyjádřilo 42 respondentů z celkových 56 odpovědí.

12. Kdo by měl, podle Vás provádět převozy peněz a cenin?

- Soukromé bezpečnostní agentury
- Policie
- Armáda ČR
- Proč:

Obrázek 52 Graf názorovosti na přepravu peněz a cenin

Hodnocení: V odpovědích na tuto otázku se většina respondentů shodla s ponecháním služby přepravy peněz a cenin na soukromých bezpečnostních agenturách. Současný stav

BA se tedy jeví jako dobrý, čemuž nasvědčuje i 62 % souhlas s jejich pokračováním. Jako další možnost připadá podle respondentů, svěřit přepravu peněz a cenin armádě ČR. Pro tuto možnost se vyjádřilo 27 %. Nejmenší počet, konkrétně 11 % respondentů, hlasovalo pro svěřeni této činnosti složkám policie. Hlavními argumenty pro svěřeni činnosti byla větší pravomoc, lepší organizovanost a lepší vybavenost. Jeden z důležitých aspektů, který byl proti, byla vytíženost policie ČR.

Závěr: Z odpovědí respondentů vyplývá, že pouze malé procento veřejnosti nemá informace o bezpečnostních agenturách. Většina obyvatel má povědomí o pracovní náplni a případných úskalích pracovníků bezpečnostních agentur. Několik málo respondentů projevilo obavu ze schopností těchto pracovníků vlastnit palnou zbraň. Ostatní věří v jejich schopnosti a celkovou připravenost.

7.4.2 Dotazník na soukromé bezpečnostní agentury

Dotazník má za úkol zjistit procentuální zastoupení bezpečnostních agentur, které nabízí ve svých službách převozy peněz a cenin a jaké možnosti mají jejich zaměstnanci na další vzdělávání. V zájmu získání reprezentativních výsledků s co možná největší úsporou času bezpečnostních agentur, byla zvolena dotazníková forma průzkumu. Ze členů Asociace soukromých bezpečnostních služeb bylo náhodným výběrem kontaktováno a požádáno o vyplnění celkem 31 bezpečnostních agentur. Takto vybraní členové tvoří 54 % vzorek. Bohužel z celkového počtu rozeslaných dotazníků byly po dobu průzkumu vyplněny 3 dotazníky, což v procentuálním vyjádření činí pouze 9,6 %. Díky nereprezentativnosti získaných odpovědí, zde neuvádím hodnocení jednotlivých otázek.

Vzor dotazníku na soukromé bezpečnostní agentury

1. Jak dlouho pracuje vaše firma v průmyslu komerční bezpečnosti?
 - 1 – 5 let
 - 6 – 10 let
 - 11 – 15 let
 - Jiné:
2. Zabývá se vaše firma i převozy peněz, cenin nebo doprovody osob?
 - ANO
 - NE
3. Byli vaši zaměstnanci při převozu peněz, cenin nebo chráněné osoby napadeni?
 - ANO
 - NE
4. Používají vaši pracovníci palné zbraně?
 - ANO
 - NE
 - Pokud ANO mohou používat vlastní zbraně (ANO/NE):
5. Hradíte vašim zaměstnancům náklady spojené se získáním zbrojního průkazu?
 - ANO
 - NE
6. Jak často prochází vaši pracovníci kurzy profesní obrany?
 - KAŽDÝ ROK
 - KAŽDÉ 2 ROKY
 - KAŽDÉ 3 ROKY
 - PO 4 A VÍCE LETECH
7. Školení zprostředkovává?
 - Firma
 - Každý zaměstnanec individuálně
8. Uvítali byste povinnost psychologických testů pro pracovníky bezpečnostních agentur?
 - Ano, měly bychom lepší přehled o možnostech a schopnostech zaměstnanců
 - Ne, bylo by to zbytečné
 - Jiné:
9. Považujete současné právní normy a zákony v oboru průmyslu komerční bezpečnosti za dostatečné?
 - Ano
 - Ne
10. Má vaše firma sjednané pojištění?
 - Ano
 - Ne
11. Nabízí vaše firma nadstandardní/neobvyklé služby?
 - Ano
 - Ne
 - Pokud ANO jaké:
12. Vyžaduje vaše firma od nových pracovníků praxi v oboru?
 - Ano, vyžadujeme praxi
 - Je to pouze výhodou
 - Ne, sami si zaměstnance zaškolujeme

ZÁVĚR

Přeprava peněz je obor, který je i na našem území vykonáván již mnoho let. Po tuto dobu si vytvářel své specifikace a vlastní obecné i individuální pojmy. Pracovníci bezpečnostních agentur, i když pracují v soukromém sektoru, tak jsou doplňením mezi státními organizacemi a z pohledu veřejnosti je na ně tak často nahlíženo.

V posledních několika letech je přeprava peněz a cenin bezpečnostními agenturami stále více se rozvíjející obor. Bezpečnostní agentury a hlavně jejich zaměstnanci jsou pověřováni náročnějšími a nebezpečnějšími pracovními úkoly. Tento trend je patrný hlavně v přepravě peněz, kde je cena přepravovaných komodit několik desítek milionů korun, které sebou samozřejmě přináší i výrazně vyšší riziko přepadení transportu. Za jeden z důvodů považuji fakt, že instituce, které si nechávají své komodity převážet či přenášet (banky, pošty, spořitelny) jsou stále kvalitněji zabezpečovány proti napadení a stávají se tak pro případné pachatele méně dostupné. Proto je třeba počítat s nárůstem přepadení transportů. Důležitým aspektem do budoucna je nutnost vylepšovat nabízené služby a zvyšovat profesionalitu zaměstnanců, kteří přepravu zajišťují. Pokud by k tomuto rozvoji nedocházelo, byli by neškolení nebo jen málo instruovaní a špatně vybavení pracovníci bezpečnostních agentur snadným terčem stále důmyslnějších pachatelů. Právě důkladně zvolené a kvalitní vybavení, může mít vliv na bezpečné provedení přepravy. Na to, ale některé bezpečnostní agentury nereagují a redukují své finanční výdaje právě skrze vybavení. Při provádění objemnějších finančních převozů to považuji za nevhodnou strategii pro udržení bezpečnostní úrovně.

Hlavním úkolem praktické části bylo seznámit čtenáře s obrannými chvaty proti nejrozumnějším způsobům útoku beze zbraně i se zbraní. Vzhledem k tomu, že se jedná o návrh základních znalostí, byl při výběru vhodných technik kladen důraz na jejich jednoduchost a zároveň funkčnost, neboť čím je obrana složitější, tím je obtížnější nejen její nácvik, ale i využití. V závěrečné části bakalářské práce jsou uvedeny názorné příklady z oblasti profesní obrany, se kterými se můžeme setkat při plnění povinností pracovníka bezpečnostní agentury. Na situacích je ukázáno několik kritických chyb a správné řešení. Jako jeden z hlavních problémů, které zapříčinily vznik těchto chyb, se mi jeví každodenní rutina, která může snížit schopnost předvídat rizika a nebezpečí.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

Money transportation is a field which has been practiced in our country for many years now. During this period it has created its own specifications, and general and individual terms. Personnel security agencies, even when they work in the private sector, they are an addition to the state organizations and so are seen from the public point of view.

In the last few years, the transport of money and valuables, using security agencies is still a developing field. Security agencies, mainly their employees are tasked with more dangerous and more demanding work. This trend is especially evident in money transportation, where the price of transported commodities reach up to millions of crowns, which of course brings much higher risk of being assaulted. One of the reasons I consider is that institutions that have their commodities transported or transferred (banks, post offices, savings banks) are still better and better secured against the assault and thus become less available for offenders. Therefore, we need to take increasing of assaults into account. An important aspect for the future is the necessity to improve provided services and increase the professionalism of the staff. If there was no such a development, there would be unqualified and bad-equipped security agencies and would become an easy target for increasingly sophisticated criminals. It is carefully selected and good quality equipment which affect the safe conduct of transportation. Some security agencies do not respond to that though and reduce their financial expenses for equipment. For transport of larger amount of money, they consider it to be an inappropriate strategy for maintaining security level.

The main task of the practical part was to familiarize the readers with a defense against a variety of ways of assault with and without weapons. Given the fact that this is a proposal of basic knowledge, for the selection of appropriate techniques, the emphasis was placed on their both simplicity and functionality, because the more complex the defense, the harder is to learn it and use it. In the final part of the thesis, there are given illustrative examples from the professional defense field, which we can encounter during the work of safety agency's employee. The situations shows several critical mistakes and correct solution. In my opinion, one of the main problems that caused these mistakes, is a daily routine that can reduce the ability to anticipate risks and dangers.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ARMORING: ARMORING STANDARDS. *Armored: cars* [online]. STREIT®, © 1992-2013 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.armored-cars.com/page.php?pid=324&tid=1>
- [2] EUROFIRE. *EUROFIRE* [online]. EuroFire, © 2009 [cit. 2012-05-20]. Dostupné z: http://www.eurofire.cz/cz/katalog-produktu_1-0/msa-safety-ochrana-hlavy_83/policejni-prilby_92/prilba-mo-5001r---mo-5011r_141/
- [3] FIRST, Robert a A. BLAHUT. *Sebeobránné modelové situace*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie, 1998. 78 s. Skripta 1057558.
- [4] HRAZDÍRA, Ivo, L. KOVÁRNÍK a F. NOVOTNÝ. *Použití zbraně a zákon*. Vyd. 1. Praha: Eurounion, 2000, 412 s. ISBN 80-858-5883-5.
- [5] Koncovky obušků: Příslušenství teleskopických obušků. OBRANA. *Obrana: Prostředky pro osobní obranu* [online]. Design Green Cat, © 2012 [cit. 2012-02-24]. Dostupné z: <http://www.obrana.cz/obrana.cz/shop/kategorie/koncovky-obusku-prislusenstvi-teleskop-obusku/>
- [6] LEBEDA, Adolf A. *Sebeobrana: Sebeobránné umění pro každého*. 3. vyd. D. LOPATOVÁ. Praha: Olympia, 1984, 377 s. ISBN 27 - 033 - 84.
- [7] LUKÁŠ, Luděk et al. *Bezpečnostní technologie, systémy a management I*. 1. vyd. Zlín: VerBuM, 2011, 316 s. ISBN 978-80-87500-05-7.
- [8] MALÁNÍK, Zdeněk. *Přednášky z předmětu Speciální tělesná příprava*. 2000 – 2009.
- [9] Nože Victorinox: Švýcarská kvalita největší v Evropě. *Bydlení, Nábytek, Interiér, Exteriér: HomeMag* [online]. HOMEMAG, 2009, 2009-08-30 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z: <http://www.homemag.cz/197/noze-victorinox-svycarska-kvalita-nejvetsi-v-evrope-kuchynske-noze/>
- [10] Paralyzery se sprejem. OBRANA. *Obrana: Prostředky pro osobní obranu* [online]. Design Green Cat, © 2012 [cit. 2012-02-24]. Dostupné z: <http://www.obrana.cz/obrana.cz/shop/kategorie/paralyzery-se-sprejem/>

- [11] PROTIVINSKÝ, Miroslav, L. ČÍRTKOVÁ, A. HÝSEK a Z. NÁCHODSKÝ. *Bankovní loupeže: (přepadení bank, peněžních transportů a kriminalita v bankovníctví)*. Vyd. 1. Praha: Armex, 2001, 279 s. ISBN 80-862-4421-0.
- [12] PROTIVINSKÝ, Miroslav a Z. NÁCHODSKÝ. *Organizace a taktika přepravy peněz a cenností*. Vyd. 1. Praha: Trivis, 1999, 169 s. ISBN 80-86244-00-8.
- [13] SIG SAUER P226. *REMTEK: ARMS* [online]. REMTEK, © 1996-2011 [cit. 2012-05-10]. Dostupné z: <http://remtek.com/arms/sig/model/226/226.htm>
- [14] Spreje obranné. OBRANA. *Obrana: Prostředky pro osobní obranu* [online]. Design Green Cat, © 2012 [cit. 2012-02-24]. Dostupné z: <http://www.obrana.cz/obrana.cz/shop/kategorie/spreje-obranne-vypis/>
- [15] STOOFF International GmbH: VOLKSWAGEN T5 PANEL. [online]. STOOFF International GmbH [cit. 2012-05-10]. Dostupné z: <http://www.stoof-international.de/en/cash-in-transit/volkswagen-t5-panel/gallery/>
- [16] Tasery. *Aktuality* [online]. Joomla, 12 Říjen 2006, 4 Únor 2009 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.rucevzhuru.cz/index.php/technika/27-tasery.html>
- [17] Teleskopické obušky kalené a nekalené. ESP PRODUCTS S.R.O. *EURO-SECURITY.info – products for self-defense*[online]. [cit. 2012-02-24]. Dostupné z: <http://www.eurosecurity.cz/euro-security.info/cs/teleskopicke-obusky/teleskopicke-obusky>
- [18] THOMPSON, Leroy. *Manuál bodyguarda: profesionální techniky ochrany osob*. Vyd. 1. Frýdek-Místek: Alpress, 2005, 358 s. ISBN 80-736-2078-2.
- [19] TOJA Professional: Taktické a balistické vesty. BÍLKOVÁ, Jana. *TOJA Professional: Taktická výstroj* [online]. © 2007 [cit. 2012-05-20]. Dostupné z: <http://www.taktickavystroj.cz/products/92-Takticke-a-balisticke-vesty-Telove-neprustrelne-vesty/>
- [20] Vysílačky pro hasiče: Radiostanice Motorola CP040 VHF vysílačka. *OBCHOD HASIČI: Hasiči a jejich bezpečná práce*[online]. TeamPrevent-PREPO, 2008 [cit. 2012-05-20]. Dostupné z: [http://www.obchod-hasici.cz/Radiostanice-Motorola-CP040-VHF-\(vysilacka\)-detail-743_36_0.html](http://www.obchod-hasici.cz/Radiostanice-Motorola-CP040-VHF-(vysilacka)-detail-743_36_0.html)

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ASP Armament Systems and Procedure

ESP Euro Security Products

G4S Group 4 Securitas

PKB Průmysl komerční bezpečnosti

SBS Soukromé bezpečnostní složky

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Plně pancéřované vozidlo VOLKSWAGEN	24
Obrázek 2 Neprůstřelné sklo, dveřní zavěšení.....	25
Obrázek 3 Pneumatika Run-flat.....	26
Obrázek 4 Kategorie teleskopických obušků dle velikosti	29
Obrázek 5 Koncovka k teleskopu gumová	30
Obrázek 6 Ocelová koncovka	31
Obrázek 7 Koncovka se svítilnou	31
Obrázek 8 Úderový nástavec	32
Obrázek 9 Obranné spreje.....	34
Obrázek 10 Víceúčelový nůž	35
Obrázek 11 Paralyzér s obranným sprejem.....	36
Obrázek 12 Taser	37
Obrázek 13 Základní postoj	47
Obrázek 14 Obranný postoj	47
Obrázek 15 Držení jednou rukou za oděv (zepředu)	48
Obrázek 16 Držení jednou rukou za oděv (zezadu).....	49
Obrázek 17 Držení oběma rukama za ramena (zepředu).....	50
Obrázek 18 Obrana proti úderu pravou pěstí 1	51
Obrázek 19 Obrana proti úderu pravou pěstí 2	51
Obrázek 20 Obrana proti úderu levou pěstí	52
Obrázek 21 Obrana proti bočnímu kopu.....	53
Obrázek 22 Zneškodnění útočníka zezadu	53
Obrázek 23 Základní držení.....	54
Obrázek 24 Odvedení pomocí teleskopu zepředu	55
Obrázek 25 Odvedení pomocí teleskopu zezadu	55
Obrázek 26 Použití obranného spreje	56
Obrázek 27 Přímý útok nožem	57
Obrázek 28 Obloukový útok nožem	57
Obrázek 29 Napadení palnou zbraní zepředu	58
Obrázek 30 Napadení palnou zbraní zezadu.....	59
Obrázek 31 Krátkodobé zakleknutí	60

Obrázek 32 Dlouhodobé zakleknutí	60
Obrázek 33 Odváděcí technika	61
Obrázek 34 Stejnokroj - kombinéza	67
Obrázek 35 Taktická obuv	67
Obrázek 36 Protiúderové rukavice.....	68
Obrázek 37 Balistická vesta.....	68
Obrázek 38 Přilba	68
Obrázek 39 Služební pistole SIG SAUER P226	69
Obrázek 40 Vysílačka	69
Obrázek 41 Graf zastoupení obou pohlaví.....	71
Obrázek 42 Graf věkového zastoupení	71
Obrázek 43 Graf znalosti bezpečnostních agentur.....	72
Obrázek 44 Graf názorovosti na palné zbraně 1	72
Obrázek 45 Graf názorovosti na palné zbraně 2	73
Obrázek 46 Graf znalosti bezpečnostních agentur.....	74
Obrázek 47 Graf názorovosti na psychologické testy pro SBS	74
Obrázek 48 Graf názorovosti na právní povinnost pro SBS.....	75
Obrázek 49 Graf znalostí legislativy 1.....	75
Obrázek 50 Graf znalostí legislativy 2.....	76
Obrázek 51 Graf názorovosti na přepadení transportu	77
Obrázek 52 Graf názorovosti na přepravu peněz a cenin	77